

СТИВЪН КИНГ
ПОСЛЕДНИЯТ СЛУЧАЙ НА
ЪМНИ

Превод от английски: Андрей Жишев, 1994

chitanka.info

Дъждовете са отминали. Хълмовете са все още зелени в долината отвъд Холивудските възвишения, а по високите върхове белее сняг. Луксозните кожарски магазини рекламират годишните си разпродажби. Публичните домове, чиято специалност са шестнадесетгодишните девственици, въртят страхотен бизнес. А в Бевърли Хилс палисандровите дървета започват да цъфтят.

Реймънд Чандлър
„По-малката сестра“

I. НОВИНИТЕ ОТ БУЛЪОНА

Бе една от онези пролетни утрини, толкова съвършени и така типични за Лос Анджелис, че очакваш да видиш знака ¶ за запазена марка, отпечатан навсякъде. Изгорелите газове на автомобилите, дефилиращи по Булеварда на Залеа леко ухаеха на олеандър, олеандърът бе леко парфюмиран с изгорели газове, а небето над града бе ясно и чисто като съвестта на заклет баптист. Булъона Смит, сляпото вестникарче, стоеше на обичайното си място на ъгъла на Булеварда на Залеа и Лоуръл и ако това не означаваше, че Бог е в Царството си и всичко е прекрасно в този най-добър от световите, не знаей какво друго би означавало.

Но откакто използвах от леглото тази сутрин, в необичайно ранния за мен час 7:30, нещата не бяха съвсем в ред и се чувствах леко замаян. Чак когато започнах да се бръсна или по-скоро да мъча бръснача с досадната си четинеста брада разбрах донякъде защо. Въпреки че бях буден и четох поне до два сутринта, не чух семейство Демик да се прибират, зейнали до ушите, като си разменят бързите удари под кръста, които очевидно съставляват основата на техния брак.

Нито пък чух Бъстър и това бе може би още по-странно. Бъстър, уелският им пес надаваше пронизителен лай — преминаващ през главата ти като отломки стъкло — който той използваше винаги, когато може. Освен това, той е от ревнивите кучета. Надава по някой от жалките си писъци всеки път, когато Джордж и Глория се натискат, а не си гукат оживено като двойка водевилни комедианти, а Джордж и Глория обикновено са вкопчени един в друг. Неведнъж съм си лягал с напразната надежда да заспя, докато слушам техния кикот, докато този пес се върти в краката им и лае колкото сила има и често съм се чудил, дали ще бъде трудно да се удуши едно мускулесто куче среден размер с жица от пиано. Снощи обаче апартаментът на Демик бе тих като гроб. Бе доста странно, но не бе чак толкова потресаващо — семейство Демик съвсем не бяха двойка, която да се придържа към точно установено разписание.

Бульона Смит бе обаче на мястото си. Пъргав и ситен като катерица, както винаги той ме позна по походката, въпреки че бе поне час преди обичайното ми време. Той носеше развлечена фланелка с надпис „Калифорнийски Технически университет“, която се спускаше до бедрата му и къс голф от рипсено кадифе, който разкриваше покритите му със струпей колена. Омразният му бял бастун бе небрежно подпрян на сергията, върху която той правеше бизнеса си.

— Здравейте, господин Тъмни! Как е?

Тъмните очила на Бульона блестяха на утринното слънце и когато той се обърна към звука на стъпките ми с моя брой на „Лос Анджелис Таймс“, сгънат пред него, за миг изпитах странното чувство, че сякаш някой бе издълбал две големи черни дупки в лицето му. Веднага разкарах тази мисъл от съзнанието си, като си помислих, че е време да спра да гаврътвам по чашка уиски преди заспиване. Или да удвоя дозата.

Както обикновено през тези дни, Хитлер бе на първа страница на „Таймс“. Този път ставаше дума за нещо, свързано с Австрия. Помислих си, и то не за първи път, как на място би изглеждало това бледо лице и спуснатия перчем върху дъската за обяви на пощата.

— Екстра, Бульон — казах аз. — Свеж съм като репичка.

Пуснах десет цента в кутията от пури, оставена върху купчината вестници на Бульона. „Таймс“ струва три цента и е прекалено скъпо за този вестник, но откакто се помня, пускам такава монета в касичката на Бульона. Той е добро хлапе и добре се справя в училище — ходих да проверя това през миналата година, след като ми помогна за случая Уелд. Ако Бульона не се бе появил при голямата лодка, използвана като вила от Харис Брунер, може би все още щях да се мъча да изплувам с крака, циментирани в газов варел, някъде около Малибу. Съвсем няма да бъде преувеличение, ако кажа, че съм му задължен до смърт.

В течение на онова разследване (на Бульона Смит, не Харис Брунер и Мейвис Уелд), открих даже истинското име на хлапето, въпреки че и да ме разчекнат с диви коне, пак няма да могат да го измъкнат от мен. Бащата на Бульона излезе в безкрайна кафе пауза, хвърляйки се от прозореца на офиса си в Черния петък, когато борсата рухна; майка му е единствената бяла жена, работеща в скапаната китайска перачница в Ла Пунта, а отгоре на всичко, хлапето е сляпо. При всичко това, трябва ли светът да знае, че са му лепнали името

Франсис, когато е бил прекалено малък, за да се съпротивлява? Отговорете, ако можете.

Ако снощи се е случило нещо, което да си струва да бъде наречено новина, почти винаги ще го намериш на първата страница на „Таймс“ отляво, точно под прегъвката на вестника. Обърнах вестника и видях някакъв диригент, кубинец по националност, който бе получил инфаркт, докато танцувал със солистката на състава в „Карусел“ в Бърбанк. Час по-късно той бе починал в Градската болница. Изпитах съчувствие към съпругата на маестрото, но не и към самия мъж. Моето мнение е, че хората, които отиват да танцуват в Бърбанк получават онова, което заслужават. Отворих на спортната страница да видя как „Бруклин“ се е справил в двата последователни мача с „Кардс“ предния ден.

— А ти как си, Бульон? Всичко наред ли е в твоя замък? Държат ли още рововете и бойните машини?

— Няма проблеми, господин Ъмни! Наистина!

Нещо в гласа му ми прикова вниманието и наведох вестника, за се вгледам в него. Тогава видях това, което един първокласен частен копей като мен трябваше да забележи веднага, хлапето не просто преливаше, а направо се пръскаше от щастие.

— Сякаш някой току-що ти е дал шест билета за първия мач от Световната серия — казах аз. — Какво се е случило. Бульон?

— Майка ми направи големия удар на лотарията в Тихуана! — каза той. — Четиридесет хиляди гущера! Ние сме богати, братко! Богати!

Ухилих му се — нещо, което той не успя да забележи и разроших косата му. Сплеснатият му по рождение кичур коса се отметна назад, но това сега изобщо нямаше значение.

— Чакай, поспри се малко. Колко си годишен, Бульон?

— През май навършвам дванадесет. Знаеш го прекрасно, господин Ъмни, последния път ми подари поло. Но не зная какво общо има това с...

— Дванадесет години е достатъчно солидна възраст, за да знаеш, че понякога хората приемат това, което искат да стане за това, което се случва в действителност. Това исках да ти кажа, Бульон.

— Ако говориш за празни фантазии, си прав — зная всичко за тях — каза Бульона, като прокара ръце над тавата си като се опитваше

да насочи надолу сплеснатия кичур — но това не са празни приказки, господин Ъмни. Този път всичко е наистина. Чичо ми Фред отиде и прибра мангизите вчера следобед. Докара ги на задната седалка на мотоциклета си! Помирисах ги! За Бога, та аз се зарих в тях! Бяха ги разпръснали върху леглото на майка ми. Най-големия кеф, който съм изпитал в живота си — четиридесет хиляди подскачащи зелени гущера!

— Дванадесет години може би са достатъчни, за да знаеш разликата между празните приказки и реалността, но не са достатъчни, за да говориш така. — казах аз.

Сигурен съм, че Легионът на почтеността щеше да одобри думите ми две хиляди процента, но устата ми беше включила на автопилот и едва чувах това, което излизаше от нея. Бях прекалено зает, за да се съсредоточа върху това, което той бе казал преди малко. В едно нещо бях абсолютно сигурен.

Бульона трябваше да бърка, тъй като ако това бе истина, тогава нямаше да виси повече на кьошето до офиса ми във „Фулуайдър Билдинг“. Това просто не можеше да бъде истина.

Почувствах, че съзнанието ми се връща към семейство Демик, които за първи път, откакто съществува писмена история, не бяха надули до краен предел грамофона, върху който въртяха до безкрай плочите на някакъв бигбанд, преди да се оттеглят в спалнята си и към Бъстър, който за първи път, откакто свят светува и има писмена история, не бе приветствал изцракването на ключа на Джордж в ключалката със залп от див вой. Мисълта, че нещо не бе в ред, се върна в съзнанието ми и този път бе по-силна от всякога.

Междувременно лицето на Бульона бе придобило изражение, което не очаквах да видя на честното му, открито лице: сърдито и нацупено раздражение, примесено с отегчение. По този начин децата гледат на приказливия си и досаден чичо, който им е раздувал всичките си истории. Дори и отегчителните, три или четири пъти.

— Не можеш ли да разбереш, какъв е гвоздеят в новините днес, господин Ъмни? Богати сме! Майка ми повече не трябва да глади ризи за проклетия старей Ли Хо, а аз не трябва да стърча тук по цял ден и да продавам вестници на ъгъла повече и да треперя всеки път, когато завали и да се чудя как да уйдисам на дъртите скапаняци, които работят във „Фулбилдър“. Ще спра да се преструвам, че умирам от

удоволствие и се превъзнасям на небето всеки път, когато някой самохвалко ми остави мизерния бакшиш от пет цента.

Малко се стреснах при това, но по дяволите, аз не бях човек, който минаваше с пет цента. Редовно пусках на Бульона седем цента, всеки божи ден. Освен ако не бях прекалено разорен, че да си го позволя, но в моя бизнес е така — от време на време удрям на камък.

— Може да отидем „При Блонди“ и да изпием по едно кафе и лимонада — казах аз. — Да обсъдим как стоят нещата.

— Не мога. Затворено е.

— „При Блонди“? Не може да бъде!

Но Бульона не можеше да бъде отклонен с такива земни неща като кафенето в горния край на улицата.

— Вие не сте чули най-важното, господин Ъмни! Чичо ми Фред познава един лекар във Фриско — истински специалист, който мисли, че може да направи нещо с очите ми. — Той обърна лицето си към моето. Под очилата и прекалено тънкото му носле, устните му трепереха. — Казва, че може би в края на краищата, зрителните нерви не са засегнати и ако е така, ще има операция — не разбирам всички тези технически подробности, но бих могъл да прогледна, господин Ъмни! — Той посегна като опипваше като слепец... разбира се, че го направи. Как другояче би могъл да посегне? — Бих могъл отново да виждам!

Той ме стисна и аз хванах ръцете му и ги стиснах за миг, преди внимателно да го отблъсна от себе си. По пръстите му имаше мастило, а аз се бях почувствал така добре когато се събудих сутринта, че бях облякъл новия си костюм от ослепително бял камгарен плат. Разбира се, той бе доста топъл за лятото, но напоследък целият град е с климатични инсталации, и освен това на мен обикновено ми е студено.

В този миг не ми беше толкова студено. Бульона ме гледаше, тънките и по особен начин свършени черти на вестникарчето издаваха безпокойство. Незначителен полъх на вятъра, напоен с олеандър и с бензинови пари, разроши перчема му и аз осъзнах, че виждам този перчем, защото той не носи своя кариран вълнен каскет. Той изглеждаше някак беззащитен и гол-голеничък без него, защото всяко вестникарче трябва да носи кариран каскет, така както всяко ваксаджийче би трябвало да носи таке, килнато назад.

— Какво става, господин Тъмни? Мислех си, че ще се зарадвате. За Бога, не трябваше да излизам на този скапан ъгъл днес, но го направих, даже станах рано, защото ми хрумна, че ще ви видя тук още рано сутринта. Помислих си, че и вие ще се зарадвате, че мама направи големия удар на лотарията и ми даде възможност за операция, но вие не се радвате. — Сега гласът му затрепери от обида. — Вие не се радвате.

— Наистина съм щастлив — казах аз и ми се искаше да бъда щастлив, поне част от мене го искаше, но най-лошото от всичко бе, че той беше почти прав. Защото искаше да каже, че нещата ще се променят, разбирате ли, а се предполагаше, че нещата няма да се променят. Бульона Смит трябваше да си стои там, година след година, с проклетия си каскет, килнат назад през горещите дни и нахлупен надолу през дъждовните, така че капките да се стичат по козирката му. Той трябваше винаги да се усмихва, никога не трябваше да казва „по дяволите“ или „гущери“ и най-вече той трябваше да бъде сляп.

— Вие не се радвате — каза той и след това, изненадващо обърна сергията. Тя се разпиля по улицата, вестниците се разхвърчаха в различни посоки. Бялото му бастунче падна в канавката. Бульона го чу и се наведе, за да го вземе. Видях как изпод тъмните му очила се стичат сълзи и се търкулват надолу по бледите му хлътнали бузи. Той започна пипнешком да търси бастуна си, но той бе паднал близо до мен и момчето го търсеше в погрешната посока. Изведнъж почувствах непреодолимия стремеж да го взема и да нашиbam с него задника на сляпото вестникарче.

Вместо това аз се наведох, взех го и потупах момчето леко по бедрото.

Бульона се обърна, бърз като змия и го сграбчи. С крайчеца на очите си видях вестниците с Хитлер и на неотдавна починалия кубински диригент да подскочат надолу по Булеварда на залеза — един автобус, отправил се за Ван Нес прегази някои от тях, като остави горчивата миризма на дизелови нари. Ненавиждах начина, по който изглеждаха тези вестници, разпръснати наоколо. Те създаваха безпорядък. И още по-лошо, те изглеждаха не на място. Изцяло и съвършено не на място. Почувствах още един порив, не по-слаб от първия, да сграбча Бульона и да го разтреса. Да му кажа, че той ще

прекара утрото, събирайки тези вестници и че нямам намерение да го пусна да си отиде у дома, преди да прибере и последния.

Спомних си, че само преди по-малко от десет минути си мислех, че това е съвършеното утро в Лос Анджелис — толкова съвършено, че заслужаваше да получи запазена търговска марка. По дяволите, утрото си беше такова. Къде се бяха объркали нещата? А как всичко бе станало толкова бързо?

Никакви отговори не последваха, само някакъв ирационален, но могъщ глас отвътре ми казваше, че майката на това хлапе просто не можеше да спечели лотарията, че хлапето не може да спре да продава вестници и че най-важното, хлапето не би могло да прогледне. На Бульона Смит му бе писано да остане сляп до края на живота си.

Добре, сигурно става дума за някакъв експеримент, си помислих аз. Дори ако докторът във Фриско не е шарлатанин, а най-вероятното е да е точно такъв, операцията е осъдена на неуспех.

И може да ви прозвучи много странно, мисълта ме успокои.

— Слушай — казах аз — и двамата сме станали със задника нагоре тази сутрин и това е всичко. Нека да се реванширам пред теб. Ще отидем до Блонди и ще ти купя закуска. Какво ще кажеш, Бульон? Можеш да започнеш с пържен бекон и яйца и да ми разкажеш всичко за...

— Мамка ти! — изкрещя той, като ме възмути до мозъка костите. — Мамка ти на теб и на вятъра, който те е довял тук, скапано евтино ченге! Мислиш си, че слепците не могат да различат кога хората като теб ги лъжат както им дойде? Мамка ти! И дръж ръцете си настрани от мен отсега нататък! За мен ти си един долен педераст!

Това ме свърши — никой не може да ме нарече педераст и това да му се размине, дори един сляп вестникопродавец. Веднага забравих как Бульона ми бе спасил живота по време на историята с Мейвис Уелд, пресегнах се за бастуна, като разчитах да го измъкна от него и да го наложа по задника. Да го науча на добрите маниери.

Преди да го взема, той се спусна и заби върха на бастуна в долната част на корема ми — искам да кажа наистина в долната. Превих се на две от агония, но дори тогава се опитвах да не вия от болка, а в молитвите си благодарих на Бога, тъй като ако ударът бе само на някакви си пет сантиметра по-надолу, можех да се откажа от

професионалното надникване на ключалката на женска спалня до края на живота си и да получи работа като сопрано в Палатата на Дожовете.

Така или иначе, направих бързо рефлексно движение, за да го пипна и той стовари бастуна върху врата ми. Здравно. Не се счупи, но го чух как изскърца. Помислих си, че ще довърша този бастун, когато пипна това зло хлапе и му го натикам в дясното ухо. Ще му покажа кой е педераст.

Той се извърна от мен, сякаш бе налучкал мозъчните ми вълни и хвърли бастуна на улицата.

— Бульон — успях да кажа аз. Може би не е прекалено късно да спася разсъдъка си. — Бульон, какво но дяволите става...

— *И не ме наричай така!* — изкрещя той. — *Името ма е Франсис! Франк! Ти си този, който започна да ме нарича Бульона! Ти започна и сега всеки ме нарича така, а аз ненавиждам да ме наричат така!*

Насълзените ми очи го виждаха двоен, когато той се обърна и хукна нагоре по улицата, без да обръща внимание на движението (слава Богу, че за негово щастие в този миг нямаше никакво движение), с ръце протегнати пред себе си. Помислих си, че той ще се спъне в отсрещния бордюр — всъщност се надявах това да стане, но предполагам, че слепите пазят доста добър комплект от топографски карти в главите си. Той подскочи по тротоара пъргаво като коза, след това обърна тъмните си очила отново в моята посока. В изражението на покритото му със сълзи лице се четеше някакъв безумен триумф и тъмните очила приличаха повече от всякога на дупки. Големи, сякаш някой го бе уцелил с два изстрела на едрокалибрена карабина.

— *Блонди го няма повече, пали вече ти казах* — изкрещя той. — *Майка ми каза, че е изчезнал с оная червенокоса повлекана, която нае през последния месец! Дано и на тебе да ти излезе късмета, грозен скапаняк такъв!*

Той се обърна и продължи да тича по неговия си странен начин, с широко разтворени пръсти, протегнати пред себе си. Хората стояха на малки групички от двете страни на улицата и го гледаха, както зяпаха вестниците, които вятърът подхвърляше по улицата и самия мен.

Най-вече зяпаха мен, май.

Този път Бульона — е добре, Франсис, се добра чак до бара на Деринджър, преди да се обърне и да даде един последен залп.

— *Мамка ти, господин Ъмни!* — изкрещя той и продължи да тича.

II. КАШЛИЦАТА НА ВЪРНЪН

Успях да се изправа и да прекося улицата. Бульона, или Франсис Смит, отдавна бе изчезнал, но исках да събера тези понесени от вятъра вестници зад мен. Само като ги погледнех, ме заболяваше главата, което бе далеч по-лошо, отколкото болката в слабините ми.

От другата страна на улицата се вгледах в Магазина за канцеларски принадлежности на Фелт, сякаш новите химикалки „Паркър“ на витрината бяха най-омагьосващото нещо, което някога бях виждал в живота си (или може би ме привлякоха тези секси дневници за срещи, покрити с имитация на кожа). След около пет минути — време достатъчно да запечатя всеки предмет от покритата с прах витрина дълбоко в паметта си — се почувствах в състояние да възобновя прекъснатата си разходка по Булеварда на Залеца, без да се килвам прекалено забележимо на една страна.

В главата ми кръжаха въпроси така, както комарите кръжат около главата ви в мотела на Сан Педро, когато забравите за вземете със себе си свещи против насекоми. Успешно се правех, че не забелязвам повечето от тях, но няколко успяха все пак да си пробият път. Първо, какво, по дяволите, бе станало с Бульона? Второ, какво, по дяволите, бе станало с мен? Продължих да се измъчвам с тези неудобни терзания, докато се добрах в Градската сладкарница на Блонди, „Отворена 24 часа в денонощието“ и реклама „Кифлите са нашият специалитет“, на ъгъла на Булеварда на Залеца и Травърния. Чак когато стигнах там видях, че надписите са изчезнали. Сладкарницата на Блонди бе на този ъгъл, откакто се помня — с хитрягите, далавераджиите и дребните тарикати, които непрекъснато влизаха и излизаха, да не говорим за дебютантките, издокараните типове и наркоманите. Веднъж една известна звезда на нямото кино бе арестувана на излизане от Блонди и самият аз свърших едно не дотам праведно дело, като застрелях едно надутото модно конте на име Дънинджър, който бе убил трима наркомани след приключването на едно холивудско парти с дрога. Точно това бе мястото, където бях казал

сбогом на мадамата с мека сребриста коса и виолетови очи Ардис МакГий — Теменужката. Бях прекарал остатъка от онази загубена нощ, като се разхождах в разредената лосанджелиска мъгла, която може би е била само пред моите очите... и бе започнала да се спуща на струйки по бузите ми, когато слънцето изгря.

Блонди е затворил? Блонди е изчезнал? Невъзможно, бихте казали вие — по-вероятно е, че Статуята на свободата би изчезнала от голата скала в нийоркското пристанище.

Невъзможно, ама истина. Витрината, която някога показваше разкошен избор от торти и сладкиши бе покрита със слой боя, но работата бе свършена отгоре-отгоре, с пълно безразличие и през пролуките се виждаше почти празното помещение. Линолеумът изглеждаше мръсен и гол. Потъмнелите от мазнина перки на вентилаторите на тавана висяха надолу като пропелерите на разбити самолети. Бяха оставили няколко маси и шест или осем от познатите мебелирани в червена кожа столове, наредени върху масите с краката нагоре и това май че бе всичко..., с изключение на няколко празни шейкъри за коктейли, струпани в единия ъгъл.

Стоях там и се опитвах да проумея какво става и това бе все едно да пренесеш голям диван по тясно стълбище. Целият живот и вълнение, целият този безкраен нощен купон и изненади — как би могъл да свърши? Не приличаше на грешка, приличаше на светотатство. За мен „При Блонди“ въплъщаваше всички блестящи противоречия, които заобикалят тъмното и лишено от обич сърце на Лос Анджелис, понякога съм си мислил, че „При Блонди“ бе Лос Анджелис, такъв, какъвто го познавах през последните петнадесет или двадесет години, само че в умален размер. Къде другаде можете да видите някой гангстер да закусва в 9:00 вечерта заедно със свещеник или обсипана с диаманти красавица да седи на бара до омаслен механик, който отбелязва края на смяната си с гореща чаша кафе. Изведнъж осъзнах, че мисля за кубинския диригент и неговия инфаркт този път със значително повече съчувствие.

Целият този приказен звезден живот на Града на загубените ангели — разбираш ли приятел? Усещаш ли къде е гвоздеят на новините?

На надписа, закачен на вратата, пишеше „ЗАТВОРЕНО ЗА РЕМОНТ, СКОРО ЩЕ ОТВОРИМ ПАК“, но аз не му повярвах.

Празните шейкъри за коктейли, отрупани в ъгъла не означаваха, доколкото опитът ми позволяваше да определя, ремонтни работи. Бульона бе прав, „При Блонди“ бе останал в историята. Обърнах се и продължих по улицата, но сега вървах бавно и с неимоверно усилие на волята едва успях да държа главата си изправена. Когато приближих „Фулуайдър Билдинг“, където държах офис в продължение на повече години, отколкото ми се ще да вярвам, ме обзе странна увереност. Дръжките на големите двойни врати ще бъдат опасани с дебели вериги и катинар. Стъклата ще бъдат замазани небрежно на неравни черти. И там ще виси табела, на която ще пише „ЗАТВОРЕНО ЗА РЕМОНТ, СКОРО ЩЕ ОТВОРИМ ПАК“.

Когато стигнах до сградата, тази безумна идея бе обсебила съзнанието ми със страшна сила и дори това, че видях как пияницата Бил Тъгъл — счетоводителят от третия етаж, влиза в сградата, не успя да разсее натрапчивата мисъл. Но като видиш, означава да повярваш и когато стигнах до номер 2221, не видях нито верига, нито табела, нито пък замазани стъкла. Това бе неизменният „Фулуайдър“, винаги същият. Влязох във фойето, долових познатата миризма — тя ми напомни за розовите сапунчета, които слагат в писоарите в обществените мъжки тоалетни напоследък и се огледах около себе си, за да видя същите окаяни палми, които бяха провиснали над същия поизбелял червен теракотен под.

Бил стоеше до Върнън Клайн, най-древният оператор на асансьори в света в кабинка номер 2. В оръфания си червен костюм и древна лекарска шапка, Върнън приличаше на кръстоска между пиколото на Филип Морис и маймуна от някоя лаборатория, паднала в индустриална парна машина за химическо почистване. Той ме изгледа с тъжните очи на ловджийско куче, които се бяха просълзили от цигарата „Камел“, тикната в центъра на устата му. Зъркелите му трябваше да свикнат с дима от цигарите преди години, не можех да си спомня да съм го виждал без цигара „Камел“, залепнала в същото положение.

Бил се размърда малко, но недостатъчно. Нямаше място в кабинката, за да се отдръпне достатъчно. Не съм сигурен, че и в Роуд Айлънд за него щеше да се намери толкова пространство, за да се отдръпне достатъчно. В щата Делауеър, може би. Миришеше на

болонка, която е престояла година или две в евтин бърбън. И тъкмо когато си помислих, че не може да стане по-зле, той се оригна.

— Съжалявам, Клайд.

— Има за какво — казах аз, като махнах с ръка, за да разкарам въздуха пред лицето ми, когато Върн затвори вратата на асансьора и се подготви за полет до луната... или поне до седмия етаж. — В коя канализационна тръба си прекарал нощта, Бил?

Но в тази миризма имаше нещо успокояващо — ще си изкривя душата, ако кажа, че нямаше. Тъй като това бе позната миризма. Това бе просто Бил Тъгъл, вонящ колкото си иска, махмурлия, застанал с леко превити колене, сякаш някой бе напълнил долните му гащи с пилешка салата и той току-що бе осъзнал това. Не му бе приятно, нищо в това утринно пътуване с асансьор не му бе приятно, но поне бе познато.

Бил ми хвърли една измъчена усмивка, когато асансьорът започна да дрънчи нагоре, но не каза нищо.

Завъртях главата си към Върнън, най-вече за да избягам от миризмата на препилия счетоводител, но каквото и да съм се готвил да водя като светски разговор, замря във въздуха. Двете картини, които висяха над столчето на Върн от началото на времето — едната на Исус, който върви по Морето на Галилея, докато учениците му го зяпат от лодката и другата на жената на Върн, облечена в носия стил „Красавицата на родеото“ с ресни от еленова кожа и с прическа, която е била модна на границата между двата века — бяха изчезнали. Това, което ги бе заменило не би трябвало да бъде шокиращо, особено като се има предвид възрастта на Върнън, но въпреки това ме удари като файтон, пълен с тухли.

Това бе една картичка, нищо повече — проста картичка, показваща силуета на мъж, който лови риба на езеро при залез слънце. Пожеланието, отпечатано под кануто ме срина: **ЩАСТЛИВО ПЕНСИОНИРАНЕ!**

Можете да умножите това, което изпитвах, когато Бульона ми каза, че би могъл отново да вижда и въпреки това няма да получите представа какво ми беше. През паметта ми преминаваха спомени със скоростта на карти, размесени от комарджия на речен кораб. Спомних си как някога Върн нахлу в съседния офис, за да извика линейката, когато онази побъркана дама Агнес Стърнуд първоначално изтръгна

телефона ми от стената и след това погълна нещо, което се закле, че е препарат за почистване на канализационни тръби. Този препарат се оказа не нещо друго, а кристали захар, а офисът, в който Върн нахлу, се оказа офис на фирма-фантом. Доколкото ми е известно човекът, който бе наел мястото и на вратата бе закачил надпис „Вносна търговия, Маккензи“, продължава да си живее необезпокояван някъде в Сан Куентин. След това си спомних за нехранимайкото, когато Върн хладнокръвно халоса със столчето си, точно преди оня да ми надупчи корема за по-добра вентилация, това бе отново онази история с Мейвис Уелд, разбира се. Да не говорим пък когато доведе дъщеря си при мен — а какво маце само бе тя, — когато тя се забърка с оня бизнес с мръсни снимки. И този Върн да се оттегли? Това не бе възможно. Просто беше невъзможно.

— Върнън, попитах аз — що за шега е това?

— Не е шега, господин Ъмни — каза той и когато спря кабинката на асансьора на трети етаж, получи пристъп на дълбока кашлица, какъвто не бях чувал през всичките тези години, които го познавах. Все едно, че чувах как се търкалят мраморни топки за боулинг по каменна алея. Той извади цигарата от устата си и с ужас видях, че краят ѝ бе розов, а това определено не бе червило. Той изгледа петното за миг, направи гримаса и отвори решетката на асансьора.

— Т-т-трети етаж, господин Тъгъл.

— Благодаря ти, Върн — каза Бил.

— Не забравяй за купона в петък — каза Върнън. Думите му бяха приглушени, той бе извадил носна кърпичка, осеяна с кафяви петна от задния си джоб и бършеше устните си с нея.

— Ще бъде възхитително, ако дойдете. — Той ме погледна с влажните си очи, а това, което видях в тях, ме изплаши до смърт. Нещо чакаше Върнън Клайн точно зад следващия завой на пътя му и погледът му подсказваше, че Върнън знае какво именно.

— Вие също, господин Ъмни — преминахме заедно през толкова неща и ще бъда очарован да вдигна поздравница с Вас.

— Почакай малко! — изкрещях аз и пипнах Бил, докато той се опитваше да слезе от асансьора. — Почакайте, за Бога, минута само, и двамата! Какъв купон? Какво става тук?

— Той излиза в пенсия — каза Бил. — Обикновено, когато ти побелее косата все някога става, в случай че сте били прекалено зает,

за да го забележите. Купонът на Върнън ще бъде в сутерена в петък следобед. Всички, които работят в тази сграда са поканени, а аз пък ще приготвя моя световноизвестен динамитен пунш. Какво става с теб, Клайд? От месец знаеш, че Върн ще се пенсионира на тридесети май.

Това отново ме разгневи, по същия начин, както когато Бульона ме нарече педераст. Сграбчих Бил за реверите на подплатения му костюм и го разтърсих.

— Какво, по дяволите, приказваш?

Той ме удостои с измъчена усмивка.

— По дяволите, Клайд. Но ако не искаш да дойдеш, прекрасно. Стой надалеч. Така или иначе през последните дни го раздаваш леко психясал.

Отново го разтресох.

— Какво искаш да кажеш с това, психясал?

— Че не си наред, че дъската ти хлопа, че си смахнат колкото си искаш, че си изкрейзил, че си кухавелник, нещо от тези неща, светва ли ти? И преди да ми отговориш, позволи ми да те информирам, че ако ме разтресеш още веднъж, дори съвсем лекичко, ще издрайфам вътрешностите си точно върху гърдите ти и дори и химическото чистене няма да може да спаси костюма ти.

Той се отдалечи, преди да мога да го направя отново, дори ако исках и тръгна надолу по коридора, с дъното на панталоните, увиснало някъде до равнището на коленете както обикновено. Той се обърна назад само веднъж, докато Върнън отново затваряше решетката на асансьора.

— Трябва да си вземеш малко почивка, Клайд. Още от следващата седмица.

— Какво ти е станало? — изкреях му аз. — Какво е станало с всички вас? — Но тогава вътрешната врата се затвори и ние отново се отправихме нагоре — този път до седмия етаж. Моето малко късче небе. Върн хвърли фасата на цигарата си в кофата с пясък, подпряна в ъгъла и веднага залепи още една цигара в плювалника си. Той запали клечка кибрит с нокътя на палеца си, запали цигарата и веднага се задави отново с кашлица. Сега видях ситни капчици кръв да се стичат от пропуканите му устни. Бе мъчителна гледка.

Очите му бяха наведени, те гледаха празно в далечния ъгъл, нищо не виждаха, на нищо не се надяваха. Миризмата на тялото на Бил

Тъгъл витаеше между нас като Духът на Миналите Гуляи.

— О'кей, Върн — казах аз. — Какво има и къде отиваш?

Върн никога не бе от хората, които изчерпват английския език и поне това не се бе променило.

— Гони ме онази с косата. Рак — каза той. — В събота хващам експреса „Пустинен цвят“ и заминавам за Аризона. Ще живея със сестра ми. Не очаквам, че ще злоупотребя с гостоприемството ѝ. Може би ще ѝ се наложи да ми смени завивките два пъти. — Той спря асансьора и загърмя с решетката. — Седми етаж, господин Ъмни. Вашето късче небе. — Той се усмихна така, както винаги се усмихваше, но този път усмивката му напомняше за усмивката, която виждате на шекерените черепи в Тихуана, дето ги продават в Деня на Мъртвите.

След като се отвори вратата на асансьора, помирисах нещо в моето късче небе, което бе толкова не на място, че ми отне сума ти време да го позная — прясна боя. След като го забелязах, го забравих, имах съвсем други проблеми.

— Има нещо, което не е наред — казах аз. — Знаеш, че е така, Върн.

Той завъртя ужасяващо празните си очи към мен. В тях се четеше смъртта, черен силует, който ми махаше и кимаше зад избелелите сини очи.

— Какво не е наред, господин Ъмни?

— Ти трябва да бъдеш винаги тук, по дяволите! Точно на това място! Да седиш на столчето си с Исус и жена ти над главата ти. Не това! — Пресегнах, сграбчих картичката с картината на рибаря в езерото, скъсах я на две, събрах парчетата, скъсах я на четири и след това ги захвърлих. Те се посипаха по избелелия червен килим на пода на кабинката на асансьора като конфети.

— Трябва да съм винаги тук — повтори той, тези ужасни негови очи нито за миг не изпускаха моите. Някъде отвъд, двама мъже в изцапани с боя престилки се обърнаха и ни изгледаха.

— Точно така.

— Докога все така, господин Ъмни? Тъй като вие знаете всичко останало, сигурно можете да ми обясните това, нали? Докога трябва да се кандилкам в тази проклета кабинка?

— Ами... завинаги... — казах аз и думата увисна между нас, още един призрак в задимената от цигари асансьорна кабинка.

Ако имах избор от призраци, щях да избира телесната миризма на Бил Тъгъл... но нямах избор. Вместо това, повторих:

— Завинаги, Върн.

Той всмукна от цигарата си „Камел“, изкашля дима и ситна мъгла от кръв и продължи да ме гледа.

— Не ми е работа да давам на наемателите съвет, господин Ъмни, но ми се иска да ви посъветвам нещо. Така или иначе, това е последната ми седмица тук. Вие самият трябва да отидете на лекар. От онези, дето те чукат с чукче но коляното, а после те питат дали сънуваш бели мишки.

— Не можеш да се пенсионираш, Върн. — Сърцето ми биеше по-силно от всякога, но успях да запазя гласа си спокоен. — Просто не можеш.

— Не? — Той извади цигарата от устата си. Крайчецът ѝ бе прогизнал от прясна кръв и след това пак ме погледна. Усмивката му бе мъртвешка. — Така, както стоят нещата, струва ми се, че просто нямам избор, господин Ъмни.

III. ЗА ХУДОЖНИЦИ И ПЕСОС

Миризмата на прясната боя прониза носа ми, като надделя както над миризмата на дима от цигарите на Върнън, така и над вонята от мишниците на Бил Тъгъл. Мъжете в комбинезони сега бяха заели пространството в близост до вратата на офиса ми. Бяха прострели огромно платнище, върху което бяха разпръснали инструментите си — кутии боя, четки и терпентин. Имаше и две сгъваеми стълбички, които ограждаха бояджиите като мършави подпори за книги. Искаше ми се да изтичам чак до края на коридора, да изритам струпаните им инструменти, където ми попадне. Какво право имаха те да боядисват тези тъмни стари стени с това ослепително, кощунствено бяло?

Вместо това, отидох до този, който изглеждаше така, сякаш коефициентът му на интелигентност може да се изрази с цели две цифри и го попитах какво си въобразяват, че правят заедно с другото дете-чудо. Той ме изгледа:

— А ти какво мислиш, че правим? Аз съм набримчил Мис Америка, а Чък там слага червило на зърната на циците на Бети Грейбъл.

Това ме довърши. Писна ми от тях, писна ми от всичко. Пресегнах и сграбчих детето-чудо под мишницата и с върха на пръстите си притиснах един особено чувствителен нерв, който се крие там. Той изкрещя от болка и изпусна четката си. Бялата боя заля обувките му. Партньорът му хвърли един примирен гълъбов поглед и отстъпи крачка назад.

— Ако се опиташ да се измъкнеш, преди да съм свършил с теб — изръмжах аз, — ще натикам дръжката на четката ти толкова дълбоко в задника ти, че ще се задавиш с нея. Искаш ли да опиташ, за да разбереш да не би пък случайно не преувеличавам?

Той спря да се движи и просто застана на ръба на платнището и стрелкаше с очи от едната страна на другата, оглеждайки се за помощ. Нямаше откъде да дойде. Почти бях сигурен, че всеки момент Кенди ще отвори вратата и ще погледне да види какъв бе тоя шум, но вратата

остана здраво затворена. Отново се съсредоточих върху детето-чудо, което държах в ръцете си.

— Въпросът бе доста прост, приятел — какво, по дяволите, правиш тук? Можеш ли да отговориш или да те различиш? Можеш ли да ми отговориш, или искаш аз да ти припомня?

Отново забих пръсти в мишницата му, за да освежа паметта му и той пак изпищя:

— Боядисваме коридора! За Бога, не виждаш ли?

Разбира се, че виждах и даже да бях сляп, щях да помириша. Ненавиждах това, което сетивата ми казваха. Коридорът не трябваше да бъде боядисван, особено в този ослепително бял, светоотразяващ цвят. Трябваше да бъде сенчест и потаен, трябваше да мирише на прах и стари спомени. Това, което бе започнало с необичайната тишина на семейство Демик, непрекъснато ставаше все по-зле. Бях бесен, нещо, което този нещастник откриваше на собствен гръб. Бях и изплашен, но това бе чувство, което знаех много добре как да прикрия, когато вадя хляба си, принуден през цялото време да нося ютия в кожен кобур под мишницата си.

— Кой ви изпрати тук, нещастници такива?

— Нашият шеф — каза той и ме изгледа така, сякаш бях обезумял. — Ние работим за „Чалис Къстъм Пейнтърс“, на „Ван Найс“. Шефът ни е Хап Кориган. Ако искаш да разбереш кой нае компанията, трябва да помиташ...

— Бе собственикът — каза тихо другият кандидат художник. — Собственикът на тази сграда. Тип на име Самюел Ландри.

Поразтършувах паметта си, като се опитвах да свържа името на Самюел Ландри с това, което вече знаех за „Фулуайдър Билдинг“ и не можах. Всъщност не можах да свържа името Самюел Ландри с каквото и да е било. Но въпреки това, то кънтеше в главата ми, като църковна камбана, която можеше да чуеш на километри разстояние в някоя мъглива утрин.

— Лъжеш — казах аз, но без особена увереност в гласа. Казах го, защото просто трябваше да кажа нещо.

— Обади се на шефа тогава — каза другият бояджия.

Външността би могла да лъже, той очевидно бе по-схватливият от двамата, в края на краищата. Той бръкна в мръсния си омацан в боя комбинезон и извади една визитна картичка.

Изведнъж почувствах зверска умора и магнах с ръка.

— Кой, за Бога, би искал да боядиса това място?

Въпросът ми не бе зададен към тях, но бояджията, който ми подаваше визитната картичка, ми отговори.

— Е, добре, това ще освежи мястото и ще го направи по-приятливо — каза той предпазливо. — Трябва да го признаеш.

— Синко — попитах го аз, като направих крачка към него, — майка ти роди ли някакви нормални деца или те пръкна само тебе, като жертва на несполучлив аборт?

— Хей, внимавай какво приказваш — каза той, като отстъпи крачка назад. Последвах тревожния му поглед до стиснатите ми на топка юмруци и с усилие на волята ги разтворих отново. Той не изглеждаше особено спокоен, нещо за което всъщност не мога и да го виня.

— На теб не ти харесва — ти се изказа достатъчно ясно по този въпрос. Но аз трябва да направя това, което шефът ми нареди, нали? Искам да кажа, по дяволите, нали така постъпваме тук, в Америка — изпълняваме всичко, което ни наредят.

Той изгледа партньора си, след това отново мен. Бе бърз поглед, по-скоро мигновено движение, но в моята работа съм виждал достатъчно често как се споглеждат по този начин и обикновено складирам в архивата си този род погледи. Не се занимавай с този тип, казваше той. Не го дразни, не го закачай. Той е напълно откачен и взривоопасен.

— Искам да кажа, че имам жена и малко дете, за които трябва да се грижа — продължи той. — А на улицата е Голямата Депресия, доколкото ти е известно.

Обзе ме тотално объркване, което удави гнева ми по начина, по който поройният дъжд загася пожара. Имаше ли Депресия навън? И каква бе тя?

— Зная — казах аз, без да зная каквото и да е било. — Нека просто забравим за всичко, какво ще кажете?

— Разбира се, — съгласиха се двамата с такъв ентузиазъм, че прозвучаха като половината от бръснарски квартет.

Този, който по грешка бях квалифицирал като малоумник, бе пъхнал лявата си ръка дълбоко под дясната мишница и се опитваше да успокои засегнатия нерв. Бих могъл да му кажа, че го чака цял час

напразни усилия, а може би и повече, но не исках да говоря повече с тях. Не исках да говоря с никого, не исках да виждам никого, дори и възхитителната Кенди Кейн, чиито влажен поглед и закръглени, субтропични линии омайваха уличните зяпачи до такава степен, че те бяха готови да коленичат пред прелестите ѝ. Единственото, което исках, бе да се добера до приемната, а от нея в моето убежище. Имаше бутилка уиски „Роб’с“ в долното ляво чекмедже и точно сега зверски се нуждаех от една дълбока глътка.

Спуснах се към вратата от матирано стъкло, на която бе написано КЛАЙД ЪМНИ, ЧАСТЕН ДЕТЕКТИВ, като едва се удържах да не опитам дали мога да ритна една кутия мръснобяла боя, марка „Дъч Бой“ през прозореца чак до края на хола и навън, по пожарния изход. Всъщност точно пресягах към дръжката на вратата, когато ме осени една мисъл и се обърнах към бояджиите... но бавно, така че да не си помислят, че отново нещо ми е скимнало и ще изпадна в нов припадък. Освен това бях сигурен, че ако се обърна прекалено бързо, ще ги видя как се споглеждат и се хият и махат с пръсти около ушите — този добре познат жест за обозначаване на смахнатите, който всички ние знаем още от училищния двор.

Те не правеха неприлични жестове с пръсти, но не бяха свалили поглед от мен. Полуумният сякаш мереше разстоянието до вратата, обозначена като вход към СТЪЛБИЩАТА. Изведнъж ми се поиска да им кажа, че не съм толкова лошо момче, когато ме опознаете, че имаше няколко клиенти и поне една бивша съпруга, които ме възприемаха като герой. Но това не бе нещо, което човек би могъл да каже за себе си, особено на двойка малоумници като тях.

— Спокойно, момчета — казах аз. — Нямам намерение се нахвърлям срещу вас. Просто исках да ви попитам още нещо.

Хе се поотпуснаха малко. Всъщност много малко.

— Питай — каза Бояджия номер Две.

— Някой от вас да е играл на лотарията в Тихуана?

— Ла Лотерия? — попита Номер едно.

— Дълбоките ти познания по испански ме хвърлят в тъч. Да, Ла Лотерия.

Номер едно поклати глава.

— Мексиканските лотарии и мексиканските публични домове са само за глупаци.

„Защо си мислиш тогава, че ви попитах?“ — помислих си аз, но не го казах.

— Освен това — продължи той, — ако спечелиш десет или двадесет хиляди песос, голяма работа. Колко е това в истински пари? Петдесет долара? Осемдесет?

Майка ми направи големия удар в лотарията в Тихуана, бе казал Бульона и аз си знаех още тогава, че нещо има, което не се връзва, както трябва. _ Четиридесет хиляди гуцера. Чичо ми Фред отиде и прибра парите вчера следобед. Докара ги па задната седалка на мотоциклета си Вини!_

— Да, нещо такова, предполагам — казах аз. — И печалбата винаги я изплащат по този начин? В песос?

Той отново ме погледна така, сякаш бях луд за връзване, след това си спомни, че наистина бях откачен и поотпусна лицето си.

— Да, разбира се. Това е мексиканска лотария, да знаеш. Не биха могли да ти платят в долари.

— Колко точно — казах аз и в съзнанието си видях слабо, щастливо лице на Бульона и го чух как казва: *Парите бяха разхвърлени по леглото на мама! Четиридесет хиляди подскачащи зелени гуцери!*

С изключение на това как би могло едно сляпо хлапе да бъде сигурно за точното количество и дали това, в което се бе заровило, наистина бяха пари? Отговорът бе много прост — не можеше. Но дори едно сляпо вестникопродавче щеше да знае, че *ла лотерия* изплаща печалбите си в песос и дори едно сляпо вестникопродавче трябваше да знае, че не можеш да носиш четиридесет хиляди долара в мексикански марули на задното седло на мотоциклет марка „Винсент“. Чичо му се нуждаеше от боклукчийска кола, с каквито разполагаше Градската управа на Лос Анджелис, за да пренесе толкова много мангизи.

Бъркотия и хаос, хаос и бъркотия — нищо друго, освен пълен безпорядък.

— Благодаря ви — казах аз и се отправих към офиса си.

Сигурен съм, че тримата въздъгнахме с облекчение.

IV. ПОСЛЕДНИЯТ КЛИЕНТ НА ТЪМНИ

— Кенди, скъпа — не искам да виждам никого, не искам да поемам никакви случаи... — Прекъснах. Външната приемна бе празна. В ъгъла бюрото на Кенди бе неестествено голо и след миг разбрах — подносът, на който бе написано СВОБОДНО/ЗАЕТО бе натикан в кошчето за боклук, а снимките на Ерол Флин и Уилям Пауел бяха изчезнали. Както и нейният Филко. Малкото синьо стенографско столче, върху което Кенди обикновено простираше разкошните си бедра, бе свободно.

Очите ми се върнаха към табелката СВОБОДНО/ЗАЕТО, която стърчеше в кошчето за боклук, като носът на потъващ кораб и за миг сърцето ми замря. Вероятно някой бе нахълтал тук и отвлякъл Кенди. Вероятно това бе *случай*, другояче казано. В този момент бих приветствал появата на някой *случай*, даже ако това означаваше, че някой нехранимайко завързва Кенди в този миг... и намества особено внимателно въжето върху заоблените ѝ стегнати гърди. Всяка възможност да се измъкна от паяжината, в която непрекъснато пропадах, ми изглеждаше напълно примамлива.

Проблемът с тази хипотеза бе достатъчно прост: стаята не бе претършувана. Табелката СВОБОДНО/ЗАЕТО бе в кошчето наистина, но това не подсказваше, да се е водила някаква борба, всъщност всичко това приличаше повече на...

Имаше още нещо, внимателно поставено точно в центъра на попивателната хартия. Един бял плик. Само го погледнах и ми призля. Въпреки това, краката ме отнесоха някак през стаята и го взех в ръце. Да видя името си написано на плика с широките разкривени и лъкатушещи букви на Кенди не бе изненада, това бе още една неприятна част от тази дълга и неприятна сутрин.

Разкъсах го и върху ръката ми падна едно единствено листче от бележник.

Скъпи Клайд,

Писна ми да ми пускаш непрекъснато ръце и непрестанно да ми се надсмиваш и подиграваш, уморена съм от смехотворните ти и детински шеги за името ми. Животът е прекалено кратък, за да бъде мачкана и опипвана от един разведен детектив на средна възраст с неприятен дъх. Ти имаш и своите добри страни, Клайд, но те са потопени от лошите, особено след като започна да пишеш през цялото време.

Направи си една услуга и порасни най-накрая.

Искрено твоя,
Арлен Кейн

П.П. Отивам при майка ми в Айдахо. Не се опитвай да влезеш в контакт с мен.

Държах бележката ѝ в ръка в продължение на една-две минути, гледах я с невярващ поглед, след това я захвърлих. Една фраза ми се отпечата в съзнанието, докато я наблюдавах как плавно и лениво се спуска към вече препълненото кошче за боклук: *Уморена съм от твоите смехотворни и детински шеги за името ми.* Но аз никога не съм знаел, че името ѝ е нещо друго, а не Кенди Кейн (Захарна тръстика). Поразрових съзнанието си, докато бележката продължи ленивия си и очевидно безкраен полет напред и назад, нагоре и надолу и отговорът бе честно и къртящо „не“. Името ѝ винаги е било Кенди Кейн, ние се шегувахме по този повод много пъти и дори ако е имало няколко случая на прекрачване на прага на чисто служебните отношения с пляскания по стегнатото ѝ задниче, опипване на пищните ѝ гърди или просто гъделичкане, какво от това? На нея това ѝ беше приятно. Винаги. И на двамата ни бе приятно.

Всъщност, приятно ли ѝ е било! — един глас се обади някъде дълбоко в мен. Наистина ли тя се наслаждаваше на това, или това е още една от приказките, които си разказваш през всички тези години?

Опитах се да заглуша този глас и след миг или два успях, но този, който го замени бе още по-лош. Този глас принадлежеше не на някой друг, а на Бульона Смит.

— *Ще спра да се преструвам, че умирам от удоволствие и се превъзнасям на небето всеки път, когато някой самохвалко ми остави мизерния бакшиш от пет цента* — казваше той. — *Не можеш ли да разбереш, какъв е гвоздеят в новините днес, господин Ъмни?*

— Спри, проклето хлапе — казах аз в празната стая. — Ти не си Габриел Хийтър. — Обърнах се от бюрото на Кенди и докато го направих, пред съзнанието ми изплуваха и преминаха липата на някакъв безумен маршируващ оркестър: Джордж и Глория Демик, Бульона Смит, Бил Тъгъл, Върнън Клайн, милиондоларовата блондинка, която минаваше под името Арлен Кейн... дори и двамата бояджии бяха там.

Объркване и хаос, хаос и объркване, изобщо пълен безпорядък.

Като наведох глава, се отпавих в моя офис, затворих вратата след себе си и седнах зад бюрото. През затворения прозорец до мен долиташе шумът от движението по Булеварда на Залеза. Мислех си, че за подходящия човек това бе все още пролетната утрин, толкова съвършена и така типична за Лос Анджелис, че очакваш да видиш знака за запазена търговска марка, отпечатан навсякъде, но за мен светлината бе помръкнала от този ден, както вътрешно, така и външно. Помислих си за бутилката пиячка в най-долното чекмедже, но изведнъж усилието да се наведе и да я взема ми се стори прекомерно голямо. Струваше ми се, че това те бъде все едно да се изкача до Монт Еверест с тенисни обувки.

Миризмата на прясна боя бе проникнала чак до моето вътрешно убежище. Това бе миризма, която обикновено харесвах, но не и сега. В този миг тя въплъщаваше всичко, което бе тръгнало надолу, след като двойката Демик не се върна в холивудското им бунгало, сипейки остроумия един срещу друг както гумени топки, не надуха грамофона си до краен предел и не хвърлиха своето куче в истеричен припадък с безкрайните си нежности, умилквания и гукане. Осени ме със съвършената яснота и простота на истинското прозрение, начинът, по който големите истини осеняват предопределените за това хора, че ако някой доктор успее да оперира и да изрежа рака, който убива

оператора на асансьора на „Фулуайдър Билдинг“, той ще бъде бял. Мръснобял. И ще мирише точно като прясната боя марка „Дъч Бой“.

Тази мисъл бе толкова уморителна, че трябваше да отпусна главата си с opakото на дланите, притиснати към слепоочията, за да мога да я задържа... или може би просто да предпазя това, което бе вътре в нея да не избухне и да облее стените. И когато вратата се отвори внимателно и чух стъпките на някакъв посетител, който влезе в стаята, не вдигнах очи. Щеше да бъде прекалено голямо усилие да го направя точно в този момент, когато силите ми ме бяха напуснали.

Освен това имам странното предчувствие, че вече зная кой е той. Не можах да го асоциирам с определено име, но стъпките ми бяха някак познати. Както и одеколонът, въпреки че знаех, че не съм в състояние да го назова с точното му име, дори ако опрат пистолет в слепоочието ми, поради една много проста причина: никога не бях помирисвал такъв одеколон през живота си. Как бих могъл да разпозная аромат, който просто не бях помирисвал, ще попитате вие? Не мога да ви отговоря, приятели, но си беше така.

И това не бе най-лошото. Най-лошото бе, че се изплаших до смърт. Изправял съм се срещу мълчаливите дула в ръцете на гневни мъже, което е лошо и срещу кинжали в ръцете на разгневени жени, което е хиляда пъти по-лошо, веднъж бях завързан за колелото на автомобил „Пакард“, паркиран на натоварено платно, веднъж бях дори изхвърлен от прозореца на третия етаж. Животът ми бе изпълнен с преживявания, но нищо не бе ме изплашвало така, както ароматът на този одеколон и тези меки приглушени стъпки.

Главата ми сякаш тежеше поне двеста килограма.

— Клайд — каза някакъв глас. Глас, който не бях чувал никога преди, но който познавах като своя собствен. Само една дума и теглото на главата ми щеше да се равнява на един тон.

— Разкарай се оттук, който и да си — казах аз, без да повдигна очи. — Мястото е затворено. — И нещо вътре в мен ме застави да добавя: — За ремонт.

— Лош ден, нали Клайд?

Имаше ли някакво съчувствие в този глас? Мисля, че може би да, но това сякаш направи нещата още по-лоши. Който и да беше този загубеняк, не ми трябваше съчувствието му. Нещо ми подсказваше, че съчувствието му ще бъде по-опасно, отколкото омразата му.

— Не чак толкова лош — казах аз, като подпирах натежалата си глава, която се раздираше от болки, с дланите на ръцете ми и сведох поглед към попивателната хартия върху бюрото ми. В горния ляв ъгъл бе написан номерът на Мейвис Уелд. Отново и отново плъзнах погледа си по него, Бевърли 64214. Да гледам втренчено попивателната хартия ми се стори добра идея. Дори не знаех кой е посетителят ми, но знаех, че не искам да го видя. Точно в този момент това бе единственото нещо, което знаех със сигурност.

— Мисля, че се държиш като един... хипокрит... да кажем? — попита гласът и в него наистина имаше съчувствие, звукът му обаче накара стомахът ми да се свие в пулсиращ юмрук, пропит с киселина. Когато той се отпусна в стола, на който обикновено сядаха клиентите, той изскърца.

— Не зная какво точно означава тази дума, но, разбира се, ще се опитам да я преглътна — съгласих се аз. — А сега предлагам, праведни Велики Могол, да размърдаш задника си и да се разкараш веднага отгук! Днес мисля да взема отпуска по болест. Мога да го направя без особени основания, тъй като тук аз съм шефът. Някой път нещата вървят много гладко, нали?

— Предполагам, че да. Погледни ме, Клайд.

Сърцето ми биеше до полуда, но главата ми остана провиснала надолу и очите ми продължиха да се взират в телефонния номер Бевърли 64214. Част от мен се чудеше дали адът е достатъчно горещ за Мейвис Уелд. Когато започнах да говоря, гласът ми бе спокоен. Това ме изненада, но и ме накара да се чувствам щастлив.

— Всъщност, мисля да взема цяла година отпуска по болест. Ще отида в Кармел, може би. Ще седна на палубата с „Американ Мъркюри“ в скута и ще наблюдавам как големите парчета идват от Хавай.

— Погледни ме.

Не исках да го направя, но въпреки това надигнах глава. Той седеше в стола на клиента, където някога бяха седели Мейвис, и Ардис МакГий, и Биг Том Хетфийлд. Дори Върнън Клайн бе сядал някога тук, когато дойде със снимките на щерката си, която не носеше нищо друго, освен наркоманска усмивка и бе гола-голеничка, както я бе родила майка ѝ. Той седеше там със същото късче калифорнийско слънце, което осветяваше чертите му — черти, които определено бях

виждал и преди. Последният път бе преди по-малко от час, в огледалото на банята ми. Стържех ги със самобръсначка „Жилет“, модел „Синьо острие“.

Изразът на съчувствие в очите му — в очите ми — бе най-отвратителното нещо, което някога бях виждал и когато той ми протегна ръката си — протегна ръката ми, почувствах внезапно желание да завъртя въртящия стол, да слеза на краката си и да изтичам и направо да се хвърля от прозореца на офиса ми, който както помните, се намира на седмия етаж. Мисля си, че дори бих го направил, ако не бях толкова объркан, толкова озадачен. Бях чел израза „лишен от мъжество“ много пъти — тя е любима на долнопробните любовни списания и евтините издания, но за първи път се почувствах по този начин.

Изведнъж офисът притъмня. Денят бе съвършено ясен бих могъл да се закълна в това, но въпреки това слънцето бе засенчено от някакъв облак. Човекът от другата страна на бюрото бе поне десетина години по-възрастен от мен, може би петнадесетина, косата му бе напълно побеляла, докато моята бе почти изцяло черна, но това не промени простия факт — независимо как се наричаше или колко възрастен изглеждаше той, това бях аз. Не си ли помислих, че гласът му ми звучи странно познат? Разбира се. Начинът, по който собственият ти глас ти звучи познат — въпреки че не по начина, по който звучи в собствената ти глава — когато го чуеш от грамофонен запис.

Той взе отпуснатата ми върху бюрото ръка, стисна я с пъргавината на агент за недвижима собственост по време на сделка, след това отново я отпусна. Тя се удари с оглушителен удар върху попивателната и се приземи върху телефонния номер на Мейвис Уелд. Когато вдигнах пръстите си, видях, че номерът на Мейвис е изчезнал. Всъщност всички телефонни номера, които бях надраскал върху попивателната бяха изчезнали. Тя бе чиста като... е добре, чиста като съвестта на заклет баптист.

— Боже мой — изстенах аз. — Боже мой!

— Съвсем не — каза по-старата моя версия, която седеше в стола на клиента от другата страна на бюрото. — Ландри. Самюел Д. Ландри. На Вашите услуги.

V. ИНТЕРВЮ С ГОСПОД

Въпреки че бях направо потресен, ми бяха достатъчни само няколко секунди, за да свържа името, вероятно защото го бях чул съвсем преди малко. Според Бояджия Номер Две, Самюел Ландри бе причината, поради която дългият мрачен коридор, водещ до моя офис, скоро щеше да бъде преобоядисан в мръснобяло. Ландри бе собственикът на „Фулуайдър Билдинг“.

Изведнъж ми хрумна една щура идея, но потенциалната ѝ налудничавост с нищо не затули внезапния лъч надежда, който я придружаваше. Те — независимо кои са те — казват, че всеки по лицето на земята има двойник. Може би Ландри бе моят. Може би бяхме идентични близнаци, несвързани двойници, които по някакъв начин са родени от различни родители, с десет или петнадесет години разлика във времето. Тази идея съвсем не обясняваше останалите странности, с които ме сблъска този ден, но поне можех да се хвана за нея като удавник, по дяволите!

— Какво мога да направя за вас, господин Ландри? — попитах аз. Въпреки че полагах всички усилия, гласът ми бе започнал да трепери. — Ако сте дошъл за наема, ще трябва да изчакате един-два дена да си оправя нещата. Изглежда, че секретарката ми току-що е открила, че има неотложна работа у дома в Арминт, Айдахо.

Ландри изобщо не обърна внимание на това анемично усилие от моя страна да променя насоката на разговора.

— Да — каза той замислено. — Предполагам, че това е бил дядото от лошите му дни... и това е изцяло моя вина. Съжалявам, Клайд, наистина. Да те срещна, лично за мен бе... е добре, не това, което очаквах. Изобщо бе съвсем различно. Първо на първо, те харесвам доста повече, отколкото очаквах. Но връщане назад няма сега. — И той въздъхна. Начинът, по който въздъхна съвсем не ми хареса.

— Какво искате да кажете с това? — казах аз. Гласът ми трепереше повече от всякога и лъчът надежда умираше. Липсата на

въздух в празната кухня, която някога бе мозъкът ми, изглежда, бе причината за това.

Той не отговори веднага. Отпусна се назад и стисна дръжката на елегантното дипломатическо куфарче, подпряно на предния крак на стола за клиенти. Инициалите върху него... бяха С.Д.Л.... и направих извода, че моят странен посетител го е донесъл със себе си. Неслучайно получих наградата „Детектив на годината“ през 1934 и 1935 година. Никога не бях виждал такова нещо — бе прекалено малко и прекалено тънко, за да бъде куфарче, с каквито чиновниците отиват на работа и се отваряше не със закопчалки и ремъци, както обикновено, а с цип. Никога не бях виждал подобен цип, ми идва наум сега. Зъбчетата му бяха прекалено мънички и почти не приличаха на метал.

Но странностите само започваха с багажа на Ландри. Дори ако се абстрахираме от факта, че той страхотно приличаше на мен, така, както би изглеждал един мой по-голям брат, Ландри изобщо не ми напомняше за бизнесмените, които бях виждал през живота си и съвсем не изглеждаше достатъчно състоятелен тип, че да притежава „Фулуайдър Билдинг“. Разбира се, това не бе Хотел „Риц“, но е в центъра на Лос Анджелис, а клиентът ми (ако може да се нарече такъв) приличаше на странстващ селскостопански работник от щата Оклахома в добро настроение, прясно изкъпан и избръснат.

Той носеше сини джинси и чифт гуменки на краката... само че те изобщо не приличаха на гуменките, които бях виждал преди. Бяха големи тежки гуменки с двойни подметки. Това, на което в действителност приличаха, бяха обувките, които Борис Карлоф носи като част от костюма, в който играе Франкенщайн и, ако са направени от брезент, ще изям любимата си мека шапка. От двете им страни имаше написана с големи букви дума, която ми приличаше на блюдо от китайски ресторант, който предлага храна по домовете — Рийбок.

Погледнах към попивателната хартия, която някога бе осеяна с телефонни номера и изведнъж осъзнах, че повече не мога да си спомня номера на Мейвис Уелд, въпреки че сигурно ѝ се бях обаждал милиард пъти само през тази последна зима. Почувствах как обзелият ме ужас се усили.

— Господине — казах аз. — Бих искал да ми обясните причината за Вашето посещение, след което ще ви помоля да се изметете оттук.

Между впрочем, защo да не пропуснем светските любезности и предисловията и направо да преминем към същината на въпроса?

Той се усмихна... отегчено, помислих си аз. Това бе другото. Лицето над широко разгърдената бяла риза изглеждаше ужасно уморено. И ужасно тъжно. То показваше, че човекът, който го носи е преминал през неща, каквито изобщо не мога да си представя. Почувствах известно състрадание към посетителя ми, но това, което чувствах в най-голяма степен бе страх. И гняв. Поради това, че това бе моето лице, той също очевидно бе преминал през много неща, за да го износи по този начин.

— Съжالياвам, Клайд — каза той. — Не мога.

Той сложи ръката си върху малкия и чуден цип. Изведнъж последното нещо на света, което исках, бе това Ландри да отвори това куфарче. За да го спра, казах:

— Винаги ли посещавате наемателите си, облечени като някой тип, който изкарва прехраната си, отглеждайки зеле? Кой сте вие, да не би да сте някой от тези ексцентрични милионери?

— Да, наистина съм ексцентричен — каза той. — И няма да е добре за теб да продължим да протакаме тази работа повече, Клайд.

— Откъде ви хрумна да...

Тoгава той ми каза това, от мисълта за което се ужасявах и изгаси последните остатъци от надежда, които таях дълбоко в себе си.

— Аз познавам всички твои хрумвания и идеи, Клайд. В края на краищата аз съм ти.

Облизах пресъхналите си устни и с усилие на волята, започнах да говоря. Бях готов да направя всичко, само и само да не му позволя да разтвори оня цип. Всичко на света.

Гласът ми бе дрезгав, но добре че изобщо излизаше от устата ми.

— Да, забелязах приликата. Но въпреки това, не можах да разпозная одеколona ти. Самият аз използвам „Олд Спайс“.

Палецът и показалецът му стиснаха ципа, но той не го дръпна. Поне не още.

— Но ти харесва — каза той със съвършена увереност — и ти би го използвал, ако можеш да го вземеш от магазина „Рексол“ на ъгъла, нали? За съжаление, не можеш. Одеколонът ми е „Арамис“ и ще го изобретят чак след четиридесет или повече години. — Той погледна

към странните си и грозни баскетболни обувки. — Както и маратонките ми.

— По дяволите, нека бъде така, щом казваш.

— О, да, мисля че дяволът би могъл да се впише в тази работа — каза Ландри и този път не се усмихна.

— Откъде си ти?

— Мислех, че знаеш. — Ландри разтвори ципа и извади някакъв правоъгълен прибор, направен от гладка пластмаса. Имаше същия цвят, който щеше да има коридорът на седмия етаж, когато слънцето залезе. Никога не бях виждал нещо подобно. Върху него нямаше име на търговската му марка, само нещо, което би трябвало да бъде серийният номер — Т-1000. Ландри го извади от калъфа, натисна с палец страничните ключалки и повдигна закачения на пантички капак, за да разкрие нещо, което приличаше на телеекрана във филм на Бък Роджърс.

— Идвам от бъдещето — каза Ландри. — Точно като разказ в евтино булевардно издание.

— По-вероятно е, че идваш от санаториума в Съниленд, където държат лудите — изграчих аз.

— Но не съвсем като булеварден научнофантастичен разказ — продължи той, като не обръщаше внимание на това, което бях казал. — Не, не съвсем. — Той натисна някакъв бутон от страничната част на пластмасовото куфарче. Последва слаб бръмчащ звук от вътрешността на тази играчка, последван от кратко жужене и изсвирване. Това, което лежеше в скута му, приличаше на някаква странна стенографска машинка... и ми се струваше, че не бях съвсем далеч от истината.

Той вдигна очи към мен и каза:

— Как се казваше баща ти, Клайд?

Изгледах го за миг, като едва устоях на импулса отново облича устните си. Стаята бе все още тъмна, слънцето се — скрило зад някакъв облак, който изобщо не се виждаше, когато влязох от улицата в сградата. Лицето на Ландри сякаш плаваше в мрака като стар, съсухрен балон.

— Какво общо има това с цените на краставиците в Моравия? — попитах аз.

— Не знаеш, така ли?

— Разбира се, че знам — казах и наистина бе така. На езика ми бе, но не можех да го кажа — бе заседнало някъде на края на езика ми, като телефонния номер на Мейвис Уелд, който беше Бейшар нещо си.

— А майка ти?

— Спри да ме будалкаш!

— Ето ти един по-лек въпрос — в каква гимназия завърши средното си образование? Всеки американец, в жилите на когото тече червена кръв си спомня в какво училище е ходил, нали? Или първото момиче, с което е стигнал докрай. Или пък града, в който е израснал. Твоят град Сан Луис Обиспо ли беше?

Отворих си устата, но този път нищо не излезе от нея.

— Кармел?

Това звучеше правилно... и след това се усетих, че греша.

Главата ми се завъртя.

— Или може би пък е бил Дъсти Ботъм, Ню Мексико.

— Прекрати с тези глупости! — изкрещях аз.

— Знаеш ли ги тези неща? Знаеш ли ги?

— Да. Беше...

Той се надвеси над мен и си играеше с ключовете от странната стенографска машина.

— Сан Диего! Роден съм и съм израснал там!

Той сложи машината на бюрото ми и я завъртя така, че да мога да следя думите, които изплуваха една след друга в прозореца над клавиатурата.

Сан Диего! Роден съм и съм израснал там!

Очите ми се отклониха от екрана към думата, отпечатана върху пластмасовата рамка, която го заобикаляше.

— Какво е Тошиба? — попитах аз. — Нещо, което върви заедно с Рийбок за вечеря ли?

— Това е японска електронна компания.

Аз се засмях сухо.

— Кого будалкаш, бе господине? Японците не могат да направят даже самонавиващи се играчки, без да объркат пружините им и да ги сложат наопаки.

— Не сега — съгласи се той с мен — и като говорим за сега, Клайд, кога е сега? В коя година сме сега?

— 1938 — казах аз, след което вдигнах полуизтръпналата си ръка до лицето и потърках устни. — Почакай малко. 1939 година.

— Би могло да бъде даже 1940 година. Прав ли съм?

Нищо не казах, но почувствах как лицето ми пламва.

— Не се измъчвай, Клайд, ти не знаеш, защото аз не зная. Винаги съм оставял времето, в което се развива действието, неопределено и неясно. Временната рамка, която опитвах да създам бе по-скоро въпрос на атмосфера, на чувство... да го наречем Времето в Америка в епохата на Чандлър, ако искаш. Вършеше сензационна работа за повечето от читателите и опростяваше нещата от гледна точка на редакторската работа, тъй като не винаги можеш точно да определиш преминаването на времето. Не си ли забелязал колко често казваш неща като „в продължение на повече години, отколкото съм в състояние да си спомня“, или „толкова отдавна, че не ми се иска да си спомням“, или „откакто Хектор бе малко кученце“.

— Не, не бих казал, че ги употребявам. — Но сега, след като ми привлече вниманието към това, наистина забелязах, че често използвам точно тези фрази. И това ме накара да помисля за „Лос Анджелис Таймс“. Чета го всеки ден, но кой точно ден е това? Не можеш да го кажеш от самия вестник, тъй като на мястото на заглавката няма никаква дата, само този лозунг „Най-прекрасният вестник на Америка в най-прекрасния град на Америка“.

— Казваш тези неща, защото в този свят всъщност времето не минава. То е... — Той спря, сетне се усмихна. Бе ужасно да се погледне тази усмивка, пълна с копнеж и странна алчност. — ... е едно от многото му привлекателни страни — завърши той.

Бях уплашен, но винаги бях в състояние да приема поражението, когато чувствах, че наистина трябва да го приема, а сега бе един от тези случаи.

— Каж ми, какво, но дяволите, става тук!

— Добре... но вече започваш да разбираш за какво става дума, Клайд, нали?

— Може би. Не зная името на баща ми или майка ми, или името на първото момиче, с което съм преспал, защото ти не ги знаеш тези неща. Така ли?

Той кимна, като се усмихна по начина, по който учителят ще се усмихне на ученика, който прави истински скок в овладяването на

логиката и стига до верния отговор, въпреки всички неблагоприятни обстоятелства. Но очите му все още бяха изпълнени от онова ужасно съчувствие.

— И когато ти написа Сан Диего на твоята машинка, това нещо ми хрумна и на мен...

Той кимна. Очевидно искаше да ме поощри да продължавам.

— Ти не притежаваш само „Фулуайдър Билдинг“, нали? — Преглътнах, сякаш се опитвах да се освободя от нещо в гърлото, което просто ми пречеше да си поема дъх и очевидно нямаше намерение да се махне току-така оттам. — Ти притежаваш всичко.

Но Ландри вече клатеше глава.

— Не всичко. Само Лос Анджелис и заобикалящите го райони. Тази версия на Лос Анджелис, тоест пълната версия на града, с епизодични изменения в рамките на приемствеността или незначителни, съчинени от мен добавки.

— Блъфираш — казах аз, но едва прошепнах думата.

— Виждаш ли картината на стената отляво на вратата, Клайд?

Погледнах я, но едва ли имаше необходимост от това — тя показваше как Джордж Вашингтон прекосява Делауеър и бе там откакто... е, добре, откакто Хектор бе малко кученце.

Ландри бе взел пластмасовата стенографска машина а ла Бък Роджърс и се надвеси над нея.

— Не прави това! — изкрецях аз и се опитах да го хвана. Не можах. Ръцете ми бяха безсилни, и не можах да събери достатъчно решителност. Чувствах се летаргичен, опустошен, сякаш бях загубил литър и половина кръв и кръвта и продължаваше да изтича.

Той отново натисна клавишите. Обърна машината към мен, така че да мога да чета думите на екрана. Там пишеше:

На стената наляво от вратата, водеща към царството на Кенди виси Нашият Високопочитаем Ръководител... но винаги леко наклонен на една страна. Това е моят начин да го поддържам в перспектива.

Погледнах към картината. Джордж Вашингтон бе изчезнал, заменен от фотография на Франклин Делано Рузвелт. ФДР бе ухилен до ушите и с цигаре в устата, провиснало напред под ъгъл, който привържениците му възприемаха като наперен, а хулителите му като арогантен. Картината висеше леко на една страна.

— Нямам нужда от преносим компютър, за да го направя — каза той. В гласа му прозвуча известно смущение, сякаш го бях обвинил в нещо. — Мога да го направя, само като се концентрирам — както ти си се уверил, когато цифрите изчезнаха от попивателната, но лаптопът ми помага. Сигурно защото съм свикнал да записвам нещата. И след това да ги редактирам. В определен смисъл, редактирането и преработването са най-пленителната част от цялата работа, тъй като там внасям окончателните промени — обикновено дребни, но често важни, които допринасят картината наистина да се избистри и фокусира.

Погледнах към Ландри и когато заговорих, гласът ми бе погребален.

— Ти си ме измислил, нали?

Той кимна. Изглеждаше странно засрамен, сякаш това, което бе направил, бе нещо мръсно.

— Кога? — Смехът ми бе нервен и писклив. — Или въпросът ми не е зададен правилно?

— Не зная дали е правилен или не е... — каза той — и предполагам, че повечето писатели ще ти кажат същото. Не дойде наведнъж — поне за това съм сигурен. Бе продължителен процес. Ти се появи за първи път в „Пурпурния град“, но това съм го написал в 1966 година, а ти си се променил сериозно оттогава насам.

1977 година, помислих си аз. Още една година на Бък Роджърс. Не исках да повярвам, че това наистина се случва, исках да вярвам, че всичко това е сън. Доста странно, но ароматът на одеколона ми попречи да го направя — този познат аромат, какъвто никога не бях помирисвал в живота си. Как бих могъл? Той бе „Арамис“, аромат, непознат за мен като „Тошиба“.

Но той продължаваше.

— Ти стана много по-сложен и интересен персонаж. Първоначално бе доста еднозначен и еднообразен. — Той се изкашля и се усмихна, втренчен в ръцете си за миг.

— Каква трудна задача за мен.

Той премигна, явно доловил яда в гласа ми, но отново ме погледна:

— Твоята последна книга бе „Как само прилича на Паднал Ангел“. Започнах я в 1990, но успях чак през 1993 година да я

довърша. Междувременно имах някои проблеми. Животът ми бе... доста интересен. — Той изрече бавно думата, а на лицето му играеше грозна и горчива усмивка.

— Писателите не пишат най-добрите си неща през интересни времена, Клайд. Можеш да ми повярваш.

Погледнах как скитническите му дрехи висяха като торба върху него и реших, че тук може би има основание.

— Може би затова се издъни тук със страшна сила — казах аз. — Тези глупости за лотарията и четиридесетте хиляди долара бяха чист гаф — на юг от границата плащат в песос.

— Знаех това — каза той меко. — Не казвам, че от време на време не се издънвам — може да съм като Господ в този свят или за този свят, но в моя собствен свят съм свършено нормален и когато се издънвам, ти и твоите партньори, герои на моите романи, никога не го разбирате, Клайд, защото грешките ми и нарушаването на последователността са част от твоята истина. Не. Бульона лъжеше. Знаех го и исках и ти да го научиш.

— Защо?

Той повдигна рамене, и отново в изражението му се появи неловкост и даже някакъв срам.

— Предполагам, за да те подготвя за идването ми. Затова бе всичко това, като се започне от семейство Демик. Не исках да те изплаша повече, отколкото бе необходимо.

Всеки частен детектив, който отбира нещо от занаята, си дава точна сметка кога човекът от стола на клиента лъже и кога казва истината. Да знаеш кога клиентът казва истината, но съзнателно прави пропуски, е по-рядък талант и се съмнявам, че дори и гениите сред нас могат да го долавят през цялото време. Може би аз го долавях сега, защото мозъчните ми вълни и тези на Ландри вървяха в затворен кръг. Имаше неща, които той не ми казваше. Въпросът бе дали да го притисна или не.

Това, което ме спря, бе внезапна, ужасна интуиция, която ме озари неизвестно откъде, като призрак, материализирал се от стената на обитавана от духове къща. Бе свързано със семейство Демик. Причината, поради която бяха толкова тихи снощи, бе поради това, че умрелите не влизат в брачни кавги — това е едно от тези азбучни правила като „зарът винаги се търкаля надолу“, „денят идва винаги

след нощта, а доброто след лошото“. Почти от самото начало, когато го срещнах, почувствах, че зад благовъзпитания горен слой на Джордж има яростен темперамент и че зад красивото лице и глуповато поведение на Глория Демик се крие една истинска кучка, при това с остри нокти. Но те наподобяваха прекалено силно персонажи в стила на Коул Портър, за да бъдат истински, ако разбираш какво искам да кажа. А сега аз бях някак сигурен, че Джордж най-накрая е цапардосал и убил жена си... вероятно и малкото им уелско куче. Глория сигурно е натикана в ъгъла в банята между душа и тоалетната в този момент, с потъмняло лице, очите ѝ са изпъкнали като стари топчета за игра, а езикът ѝ е провиснал между сините ѝ устни. Кучето лежеше с глава върху скута ѝ, а около врата му бе усукана елена закачалка, с което завинаги бе прекъснат пискливият му и пронизителен лай. А Джордж? Лежеше мъртъв в леглото с шишенцето „Веронал“ на Глория — вече празно — изправено до него на нощното шкафче. Повече нямаше да има никакви купони, никакви шумни празненства и танци под звуците на джаза в „Ал Ариф“, никакво пеняване по случаите с убийства във висшето общество в Палм Дезърт или Бевърли Глен. Сега те бавно изстиваха и привличаха единствено мухите и полака-лека пребледняваха под модерния си загар, получен край басейна.

Джордж и Глория Демик бяха умрели вътре в машинката на този човек. Бяха умрели в главата на този човек.

— Планът ти да ме изплашиш малко издиша — казах аз и веднага започнах да се чудя, дали той бе в състояние да осъществи един добър план. Задайте си този въпрос: как може човек да се подготви за среща с Господ? Предполагам, че даже Мойсей се е поизпотил под робата, когато е видял пред себе си как храстът пламва, а аз съм само едно ченге, което работи за четиридесет долара на ден плюс разходите.

— „Как само прилича на Паднал Ангел“ бе историята на Мейвис Уелд. Името Мейвис Уелд съм го заимствал от един роман, озаглавен „По-малката сестра“. На Реймънд Чандлър. — Той ме изгледа с разтревожената несигурност, която криеше някакво чувство на вина. — Това е стилизация, израз на дълбоката ми почит към този автор. — Той произнесе бавно и натъртено последните думи.

— Прекрасно — казах аз, — но това име нищо не ми светва.

— Разбира се, че не. В твоя свят, който е моята версия на Лос Анджелис, разбира се, Чандлър никога не е съществувал. Въпреки това, съм използвал много имена от неговите книги в моите. „Фулуайдър Билдинг“ е мястото, където детективът на Чандлър, Филип Марлоу държи своя офис, Върнън Клайн... Смит Бульона... и Клайд Тъмни, разбира се. Това е името на адвокатата от „Плейбек“.

— И ти наричаш тези заимствания израз на дълбока почит?

— Точно така.

— Щом така искаш, но ми звучи като префинено обяснение за доброто старо плагиатстване. — Но се чувствах доста странно, след като научих, че името ми е измислено от човек, за когото никога не съм чувал в свят, за чието съществуване изобщо не бях подозирал.

Ландри бе достатъчно благовъзпитан да се изчерви, но не сведе поглед.

— Е, добре, може би съм пооткраднал това онова. Разбира се, че приех стила на Чандлър за свой собствен, но едва ли съм първият. Рос Макдоналд направи същото през петдесетте и шестдесетте години, Робърт Паркър го направи през седемдесетте и осемдесетте и критиците го обсипаха с лаврови венци. Освен това Чандлър се е учил от Хамет и Хемингуей, да не говорим за автори на криминалета като...

Вдигнах ръка:

— Какво ще кажеш, ако пропуснем литературния семинар и се заемем със същината на нещата. Това ми звучи налудничаво, но... — очите ми се плъзнаха по портрета на Рузвелт, след което се върнаха към празната попивателна хартия и след това се отместиха към измитото бледо лице от другата страна на бюрото, — ... но да кажем, че ти вярвам. Какво правиш тук? Защо си дошъл?

Само че аз вече знаех. Вадя си хляба с разгадаването на загадки, но отговорът на този въпрос, дойде от сърцето, не от главата ми.

— Дойдох за теб.

— За мен?

— Извинявай, но е така. Страхувам се, че ще трябва да започнеш да мислиш за живота си по нов начин, Клайд. Като за... чифт обувки. Ти излизаш от тях, аз влизам вътре. И веднага след като си завържа връзките на обувките, ще се разкарам оттук.

Разбира се. Разбира се, че щеше да го направи. И изведнъж разбрах какво трябва да направя... единственото нещо, което можех да

направя.

Да се избавя от него.

Пуснах широка усмивка на лицето. Любознателна усмивка, умоляваща за повече разяснения. Междувременно свих крака под себе си, готов да прескоча бюрото и да се стоваря върху него. Само един от нас щеше да напусне този офис, това поне бе ясно. Възнамерявах този някой да бъда аз.

— О така ли? — казах аз. — Колко странно. А какво ще стане с мен, Сами? Какво ще стане с обоселия частен детектив? Какво ще стане с Клайд...

Ъмни, последната дума би трябвало да бъде фамилията ми, последната дума, който този натрапник, този безочлив крадец щеше да чуе в живота си. В момента, в който щях да изрека тази дума, възнамерявах да се хвърля върху него. Проблемът бе, че телепатичната връзка помежду ни, изглежда, работеше и в двете посоки. Видях как в очите му просветна тревога и след това той ги затвори и стисна устни, за да се концентрира. Той не си губеше времето с машинката на Бък Роджърс, предполагам, че разбираше, че няма време за нея.

— Неговите разкрития се стовариха върху мен като омаломощаващо лекарство — каза той, като говореше с ниския, но увличащ тон на някой, който рецитира, а не просто говори. Цялата сила напусна мускулите ми, краката ми се чувстваха като преварени спагети и можех само да се отпусна в стола си и да го гледам в очите.

Стоварих се назад в стола, ръцете ми провиснаха омаломощени под мен и не бях в състояние да направя нищо друго, освен да втренча поглед в него.

— Не е много добре — каза той с извинителен глас, — но бързото съчинителство никога не е било силната ми страна.

— Ах, ти копеле — немошно протестирах аз. — Кучи син такъв.

— Да — съгласи се той. — Предполагам, че съм такъв.

— Защо правиш това? Защо крадеш живота ми?

При тези думи в очите му проблесна гняв.

— Живота ти? Ти добре разбираш за какво става дума, Клайд, дори и да не искаш да го признаеш. Изобщо не става дума за твоя живот. Аз те създадох, като започнах в един дъждовен ден през януари 1977 година и продължих чак до настоящия момент. Аз ти дадох живот, мое е и правото да го отнема.

— Много благородно — презрително казах аз, — но ако Господ слезе при нас в този момент и започне да разкъсва твоя живот по шевовите, като несръчно ушито шалче, може би ще ти бъде малко по-лесно да оцениш и моята гледна точка.

— Добре — каза той, — предполагам, че имаш известно основание. Но защо да спорим? Да спориш със самия себе си е все едно да играеш шах със самия себе си — всяка честна игра води всеки път до пат. Нека просто кажем че го правя, защото го мога.

Изведнъж се почувствах малко по-спокоен. Изпадал съм в такова положение и преди. Когато те сипнат, ти трябва да ги заприказваш и да не ги оставяш да прекъснат приказките си. Това свърши работа при Мейвис, ще ми свърши работи и сега. Те ти казват фрази като „Е, добре, предполагам, че няма да ти се отрази зле, ако научиш“ или „Какво толкова може да ти навреди, ако узнаеш, че...?“

Версията на Мейвис бе наистина елегантна — *„Искам да го научиш, Ъмни — искам да отнесеш истината със себе си. Може да я снесеш на дявола, докато си пиеш кафето с него“*. Няма значение какво ти казват, но поне говорят, а не стрелят.

Винаги ги заприказвай и ги остави да говорят, това бе истината. Нека ти приказват и само се надявай, че отнякъде ще изскочи кавалерията на помощ.

— Въпросът е защо искаш да го направиш? — попитах аз. — Едва ли е в реда на нещата, нали? Искам да кажа, че вие, писателите, обикновено се задоволявате с това да осребрявате чековете, когато ги има и продължавате да си вършете работата.

— Опитваш се да ме заприказваш и да отслабиш бдителността ми, нали Клайд?

Това ме халоса като парен чука в слабините, но единственият избор, който имах, бе да играя до последната карта.

— Може би да. Може би не. Така или иначе, наистина исках да разбера.

Той ме погледна неуверено в продължение още на миг, сетне се надвеси и натисна клавишите в онази странна пластмасова машинка. При това негово движение, почувствах как полазиха тръпки по краката ми и гърдите и как се свива коремът ми, след това отново се изправи.

— Предполагам, че няма да ти се отрази зле, ако научиш сега — каза той най-накрая. — В края на краищата какво толкова може да ти

навреди?

— Нищо лошо.

— Ти си умно момче, Клайд — каза той — и си свършено прав — писателите рядко се гмуркат в създадените от тях светове и когато го направят, мисля, че го правят единствено в главите си, докато телата им вегетират в някакво заведение за душевноболни. Повечето от нас просто се задоволяват да бъдат туристи в страната на въображението си. Разбира се, такъв бе и моят случай. Аз не ниша бързо, съчинителството винаги е било мъчение за мен, но успях да напиша пет книги за Клайд Ъмни за десет години, като всяка бе по-успешна от предишната и през 1983 година напуснах работата си като регионален мениджър за голяма застрахователна компания и станах професионален писател. Имах съпруга, която обичах, малко момче, което озаряваше като слънце деня ми чак до вечерта, когато заспиваше в леглото ми — така ми изглеждаше на мен и не мислех, че нещата могат да тръгнат по-добре.

Той се намести на стола си, махна с ръка и видях как дупката, изгорена от цигара, която направи Ардис МакГий в страничната облегалка, бе също изчезнала. И той се засмя със студени горчив смях.

— И бях прав. Нещата не можеха да бъдат по-добри, но можеха да станат далеч по-лоши. Така и стана. Три месеца след като започнах „Как само прилича на Паднал Ангел“, Дани, нашето момче, падна от люлка в парка и си удари главата. Както ти се изразяваш, малкият се претрепа.

Кратка усмивка, все така студена и горчива, както и смехът му, прекоси лицето му. Дойде и си отиде със скоростта на истинската тъга.

— Дълго време кръвта му не спираше — ти си виждал достатъчно ранени глави, за да знаеш как кървят тези рани — и това изплаши Линда до смърт, но докторите бяха добри и всичко се оказа само сътресение, те го стабилизираха и му преляха половин литър кръв, за да се навакса това, което бе загубил. Може би не трябваше да го правят, и тази мисъл непрекъснато ме преследва, но го направиха. Истинският проблем не бе с главата му, разбираш ли, бе с оня половин литър кръв. Прелятата кръв бе заражена със СПИН.

— Повтори пак?

— Слава Богу, че не знаеш за какво става дума — каза Ландри.
— Това не съществува в твоето време, Клайд, ще се появи чак през

средата на седемдесетте години. Като одеколонът „Арамис“.

— Какво прави то?

— Изяжда ти имунната система, докато цялата не се сгромоляса като конски файтон. След това всеки бацил, който се навърта около нас, от рак до дребна шарка, се намъква и си прави купон.

— Боже мой!

Усмивката му дойде и изчезна като спазъм:

— Може и така да се каже. СПИН е болест, която се предава предимно по полов път, но понякога се появява и след кръвопреливане. Мисля, че би могло да се каже, че синът ми спечели губещия билет в много нещастна версия на *ла лотерия*.

— Съжалявам — каза аз и въпреки че бях изплашен от този слаб мъж с уморено лице, наистина го мислех. Да загубиш дете по такова тъпо съвпадение... Какво би могло да бъде по-лошо? Сигурно има — винаги има нещо, което да е по-лошо, но трябва да седнеш и да помислиш именно какво, нали?

— Благодаря — каза той. — Благодаря ти, Клайд. Поне всичко свърши бързо. Той падна от люлката през май. Първите пурпурни петна — саркомата на Капоши — се появиха точно преди рождения му ден през септември. Почина на 18 март 1991 година. И може би той не страда колкото някой друг от заразените, но страда. О да, той наистина се измъчи.

Изобщо нямах и представа какво е саркома на Капоши, но реших, че не искам да питам. Вече знаех повече, колкото исках да зная.

— Може би разбираш защо се забавих с книгата ти — каза той — Нали разбираш, Клайд?

Кимнах му.

Въпреки това се постарях. Най-вече, защото светът на въображението е добър лекар. Може би трябваше да повярвам в това. Опитах се да продължа живота си, но нещата продължиха да вървят наопаки — сякаш книгата ми „Как само прилича на Паднал Ангел“ бе някакво фатално нещастно заклинание, което ме превърна в библейския Йов. Жена ми изпадна в дълбока депресия след смъртта на Дани и аз бях толкова загрижен, че не забелязах червените петна, които избиха по краката, корема и гърдите ми. И сърбежа. Знаех, че не е СПИН, и първоначално само това ме вълнуваше. Но времето минаваше и нещата се влошиха... Боледувал ли се от херпес, Клайд?

След това той се засмя и се плесна по челото с жест, който показваше „какъв глупак съм аз“, преди да мога да поклатя глава.

— Разбира се, че не — ти никога не си боледувал от нещо повече от махмурлук. Херпес, приятелю, е забавното име за една ужасна, хроническа болест. В моята версия на Лос Анджелис съществува много добро лекарство, което може да облекчи симптомите на заболяването, но не ми помагаше кой знае колко, към края на 1991 година бях изпаднал в дълбока криза. Частично тя се дължеше на общата депресия от това, което се случи с Дани, но частично се дължеше на страданието и сърбежа. Ще се получи много добро заглавие на книга за измъчен писател, не мислиш ли? Страданието и сърбежът или Томас Харди влиза в пубертета? — Дрезгавият му безумен смях ме накара да потрепера.

— Както кажеш, Сам.

— Бих казал, че това бе адски период от живота ми. Разбира се, сега е лесно да се говори, но към Деня на благодарността на онази година хич не ми бе до смях — вечер можех да затворя очи и поспя не повече от три часа и имаше дни, които се чувствах така, сякаш кожата ми се опитва да изпълзи от тялото и да избяга нанякъде. Предполагам, че поради това не съм разбрал колко зле вървят нещата с Линда.

Нямаше откъде да зная, не бих могъл да зная... но аз знаех.

— Тя се е самоубила.

Той кимна:

— През март 1992 година, в годишнината от смъртта на Даниел. Преди около две години.

По набръчканото и преждевременно съсухрено лице се стичаше една-единствена сълза и ми хрумна, че той се е състарил дяволски бързо. Ужасно бе да осъзная, че съм създаден от такава треторазредна версия на Бога, но поне обясняваше много неща. Недостатъците ми, най-вече.

— Това е достатъчно — каза той с глас, който бе замъглен от гняв, както и от сълзи. — Да се заемем със същината на въпроса, както казваш ти. В моето време ние казваме да хванем бика за рогата, но става дума за едно и също. Завърших книгата. Един ден открих Линда мъртва в леглото — начина, по който полицията ще открие днес Глория Демик, Клайд, — а аз бях завършил сто и деветдесет страници от ръкописа си. Стигнах до мястото, където ти изваждаш брата на

Мейвис от Езерото Таху. Върнах се от погребението и три дена по-късно включих компютъра и започнах направо на страница сто деветдесет и първа. Това шокира ли те?

— Не — казах за. — Мислех да го попитам какво представлява компютъра, след това реших, че няма нужда. Това, което лежеше в скута му бе компютър, разбира се. Трябваше да бъде.

— Ти може би си единственият — каза Ландри. — Това шокира малцината приятели, които ми бяха останали, доста силно ги шокира. Роднините на Линда помислиха, че съм безчувствен като африкански глиган. Нямах сили да им обясня, че по този начин се опитвам да се спася. Майната им, както би казал Бульона. Вкопчих се в книгата по начина, но който давещ се се улавя за спасителен пояс. Вкопчих се в теб, Клайд. Заболяването от херпес бе все още в доста тежка форма и това ме забави — до известна степен ми попречи да дойда, иначе бих могъл да се озова при теб далеч по-рано, но не ме спря. Почувствах се малко по-добре — физически, поне — точно когато завършвах книгата. Но когато я завърших, изпаднах в това, което би могло да се нарече моето собствено състояние на дълбока депресия. Прегледах редактирания ръкопис като през мъгла. Бе ме обзело такова чувство на съжаление... на загуба... — Той ме погледна право в очите и каза — Разбираш ли всичко това?

— Разбирам — казах аз. И наистина бе така. По някакъв безумен начин нещата стигаха до мен.

— В къщата бяха разхвърляни много хапчета — каза той. — Линда и аз приличахме много на семейство Демик, Клайд, ние наистина вярвахме, че като гълтаме хапчета ще се почувстваме по-добре и няколко пъти едва се удържах да не нагълтам две шепи. Начинът, по който мисълта идваше при мен не бе като самоубийство, а като средство да се присъединя към Линда и Дани. Да ги догоня, докато все още има време.

Кимнах. Точно това си помислих за Ардис МакГий, когато три дни след като се сбогувахме „При Блонди“, я открих в онази задушна таванска стая с малка синя дупка в центъра на челото. Само че Сам Ландри я бе убил в действителност и го бе извършил с някакъв пластичен куршум в мозъка. Разбира се, че е било така. В моя свят, този мъж с изморен вид и скитнически панталони носеше отговорност

за всичко. Тази мисъл би трябвало да ви се стори безумна, но ставаше все по-смислена с времето.

Открих, че имам достатъчно енергия, за да завъртя стола и да погледна през прозореца. Това, което видях, изобщо не ме изненада: „Булевардът на Залеза“ и всичко, което го заобикаляше бе застинало в неподвижно положение. Коли, автобуси, пешеходци, всички бяха замрели в очакване. Това бе свят, увековечен с моментална фотография. Създателят му не искаше да се главоболи и да му вдъхне живот, поне засега, самият той бе все още потопен във вихъра на собствената си болка и скръб. По дяволите, имах късмет, че все още можех да дишам.

— И така, какво се случи? — попитах аз. — Как се добра дотук. Сам? Мога ли да те нарека така? Имаш ли нещо против?

— Не, не възразявам. Не мога да ти дам особено добър отговор, защото самият аз не зная със сигурност. Всичко това, което зная точно, е, че всеки път когато понечвах да взема хапчетата, си спомнях за теб. Това, което си мислех, бе: „Клайд Тъмни никога няма да направи това и ще се присмее на всеки, който го направи. Ще го нарече «измъкване на един страхопъзльо».“

Поразмислих върху това, счетох, че е достатъчно справедливо и кимнах. За някой, който се е изправил пред някакво ужасно заболяване — рака на Върнън, или нелепия кошмар, който бе убил момчето на този човек, бих могъл да направя изключение, но да налапаш дулото само поради това, че си депресиран? Това е изход само за педитата.

— След това си помислих: „Но това е Клайд Тъмни, а Клайд е на ужким, просто плод на твоето въображение.“ Но съзнанието ми не възприе тази идея. Само твърдоглавите глупаци в този свят — политици и юристи, в преобладаващата си част — се подиграват на въображението и мислят, че е нещо нереално, освен ако не могат да го подушат, да го разрошат, да го опипат или обладаят. Мислят така, защото самите те нямат никакво въображение и нямат представа за силата му. Аз ги разбирам по-добре тези работи. По дяволите, така би трябвало да бъде — благодарение на въображението съм си изкарвал хляба и изплатих ипотеката за къщата през последните десетина години.

— Същевременно знаех, че не мога да продължа да живея в обозначения от мен „реален свят“, под което предполагам, че всички

ние имаме предвид „единствения свят“. Точно тогава започнах да осъзнавам, че е останало само едно място, където мога да отида и да се чувствам добре дошъл и само една личност, която бих могъл да бъда, когато се озова там. Мястото бе тук — Лос Анджелис, в 1930 година. А лицето си ти.

Чух отново тихото жужене от неговата играчка, но този път не се обърнах.

Частично защото се страхувах да го направя. И частично защото не знаех повече дали мога.

VI. ПОСЛЕДНИЯТ СЛУЧАЙ НА ТЪМНИ

На улицата, седем етажа по-долу някакъв човек бе замръзнал с глава, полуобърната към някаква жена на ъгъла, която се качваше на автобус номер осемдесет и девет в посока към центъра. Тя бе разкрила за миг едно красиво бедро и точно в тази изкушаваща плът се бе зазяпал мъжът. Малко по-надолу едно момче държеше изтърканата си стара бейзболна ръкавица, за да хване топка, замръзнала във въздуха точно над главата му. Два метра над земята като призрак, призван от третокласен шаман по време на карнавален сеанс бе застинал един от вестниците от обърнатата сергия на Бульона Смит. Невероятно, но оттук виждах две от фотографиите: Хитлер над прегъвката и неотдавна починалия кубински диригент под нея.

Гласът на Ландри сякаш идваше от много далече.

— Първоначално си помислих, че това означава да прекарам остатъка от живота си в някакво заведение за психично болни, но това бе безопасно, тъй като само физическата ми обвивка щеше да бъде затворена в лудницата, нали? И тогава, постепенно започнах да осъзнавам, че би могло да бъде много повече от това... че може би има някакъв начин, по който бих могъл физически да се промъкна до теб. И знаеш ли къде бе ключът за това?

— Да — казах аз, без да поглеждам встрани. Жуженето отново дойде, след като нещо в играчката му се завъртя и изведнъж вестникът, замръзнал наред във въздуха се приземи върху застиналия булевард. Миг или два по-късно, стар Де Сото прекоси неуверено кръстовището на Булеварда на Залеза и Фернандо. Той удари момчето с бейзболната ръкавица и двамата изчезнаха. Но не и топката. Тя падна на улицата, търкулна се до канализационната тръба, след това отново замръзна на място.

— Така ли? — В гласа му прозвуча удивление.

— Да. Бульона бе ключа.

— Точно така. — Той се засмя, сетне нервно се изкашля. — Продължавам да забравям, че ти си аз.

Това бе лукс, с който аз не разполагах.

— Мотаех се с една нова книга, която просто не вървеше. Опитах шест различни варианта на Първа глава до неделя, преди да осъзная нещо действително интересно: Бульона Смит не те харесва.

Това ме накара бързо да подскоча.

— Какво, по дяволите, говориш?

— Не мислех, че ще го повярваш, но такава е истината и странно, че през цялото време съм я знаел. Не искам да започвам отново литературния семинар, Клайд, но ще ти кажа едно нещо за професията — да пишеш романи в първо лице е доста рискована и забавна работа. Сякаш всичко, което писателят знае, идва от основния му герой, като серия писма или съобщения от някаква зона, далеч от полесражението. Много рядко писателят има някаква тайна, но в този случай аз имах. Изглежда, твоята малка част от Булеварда на Залеа бе кът от Рая...

— Никога не съм чувал да го наричат така преди — забелязах аз.

— ... И в нея има една змия, която аз виждах, а ти не я виждаше. Змия, наречена Бульона Смит.

Там навън, в замръзвания свят, който той бе нарекъл моя Рай, продължи да се стъмва, въпреки че небето бе безоблачно. „Червената врата“, нощният клуб, за който се говореше, че принадлежи на Лъки Лучано, изчезна. За миг там бе останала само дупка, която бързо бе запълнена от нова сграда — ресторант на име „Пти Дежоне“ с витрини, потънали в папрат. Погледнах нагоре по улицата и видях и другите промени — нови здания заместваха старите с тиха, измамна скорост. Това означаваше, че времето ми изтича. Знаех го със сигурност. За нещастие, знаех и нещо друго — вероятно, че този път нямах и ни най-малкия шанс да се измъкна. Когато Господ влезе в офиса ти и ти каже, че Той е решил, че твоят живот му харесва повече от Неговия собствен, какъв избор имаш, по дяволите?

— Захвърлих всички варианти на романа, който бях започнал два месеца след смъртта на жена ми — каза Ландри. — Бе лесно, това бяха такива нещастни и убоги творения, че никак не съжалявах за тях. И след това започнах нов роман. Нарекох го... можеш ли да познаеш, Клайд?

— Разбира се, — казах аз и се завъртях. Отне ми цялата сила, но това, което този нещастник би нарекъл „мотивацията“, ми бе добра.

Моята отсечка от „Булеварда на залеза“ не бе точно като Шан-з-Елизе или Хайд парк, но това бе моят свят. Не исках да гледам как той го разрушава и го престроява по някакъв си свой начин.

— Предполагам, че си го нарекъл „Последният случай на Ъмни“.
В погледа му се прочете леко удивление.

— Прав си.

Махнах с ръка. Това ми костваше известно усилие, но успях.

— Не съм спечелил наградата „Детектив на годината“ през 1934 и 1935 година за нищо, тъй да знаеш.

Той се усмихна при тези думи.

— Да. Винаги съм харесвал тази фраза.

Изведнъж почувствах, че го ненавиждам — мразех го до дъното на душата си. Ако можех да събера цялата си сила, щях да прескоча бюрото и да го задуша до смърт. Той също го забеляза. Усмивката му изчезна.

— Забрави за това, Клайд, нямаш никакъв шанс.

— Защо не се разкараш оттук? — скръцнах със зъби аз. — Просто излез и остави на мира бедния труженик!

— Защото не мога. Не бих могъл даже да исках... а аз не искам.

— Той ме погледна със странна смесица от гняв и умоление. — Опитай се да погледнеш нещата от моя гледна точка, Клайд...

— Имам ли някакъв избор? Изобщо имал ли съм някакъв избор?

Той пропусна това край ушите си.

— Тук е свят, където няма да остареея, година, в която всички часовници са спрели около година и половина преди Втората световна война, където вестниците винаги струват три цента, където мога да ям толкова яйца и прясно месо, колкото пожелаея и никога да не се тревожа за равнището на холестерола ми.

— Изобщо нямам представа за какво говориш!

Той се наклони бързо към мен.

— Не, нямаш! И точно това е въпросът, Клайд! Това е светът, където наистина мога да върша работата, за която мечтаех още като малко момче — да бъда частен детектив. Мога да кръстосвам из целия град в бърза кола в два часа сутринта, да стрелям по разни нехранимайковци, като знаей, че те биха могли и да умрат, но аз не... и да се събудя осем часа по-късно до красива певица, а птиците да

чуруликат в дърветата и слънцето да озарява прозореца на спалнята ми. Това ясно, красиво калифорнийско слънце.

— Прозорецът на спалнята ми гледа на запад — казах аз.

— Вече не — ми отговори той спокойно и почувствах как ръцете ми се впиват в безсилни юмруци върху страничните, облегалки на стола ми. — Виждаш ли, колко прекрасно е всичко? Колко съвършено? В този свят хората не ги подлудява сърбеж, причинен от тази глупава недостойна болест, Наречена „херпес зостер“. В този свят, хората не побеляват, да не говорим за това, че не оплешивяват.

Той ме погледна спокойно и в погледа му не съзрях и грам надежда за мен. Нямах никакъв шанс.

— В този свят любимите синове никога не умират от СПИН, а любимите съпруги никога не се нагълтват със сънотворни хапчета. Освен това ти тук винаги си бил външен човек, а не аз, независимо как си се чувствал. Това е моят свят, роден в моето въображение и поддържан от моите усилия и амбиции. Известно време ти го бях дал назаем, това е всичко... и сега си го прибирам обратно.

— Довърши разказа как си се намъкнал в моя свят, моля те, направи ми тази услуга! Наистина искам да чуя.

— Беше лесно. Разкъсах го на парчета, като започнах от семейство Демик, които никога не са били нещо повече от пошла имитация на Ник и Нора Чарлз и го преустроих в съответствие с моите виждания. Изчистих всички любими второстепенни герои и сега махам всички стари ориентири. Полека-лека изтеглям чергата изпод краката ти с други ми, и не се гордея с това, но съм доволен от постоянството и волята ми, които използвах, за да подкопая почвата под краката ти.

— Какво се е случило с теб в твоя собствен свят? — продължавах да го заприказвам, но това бе само един стар професионален навик, като стар млекарски кон, който се връща сам във фермата в някое снежно утро. Той повдигна рамене.

— Може би съм умрял. Или може би съм оставил някаква физическа обвивка — чучело, което седи безмълвно в някоя лудница. Не мисля, че проблемът е в това, въпреки че всичко това звучи прекалено реално. Не мисля, че съм изминал своя път, Клайд. Мисля, че там, в моя свят търсят един изчезнал писател... без да имат изобщо представа, че той е изчезнал в дълбините на паметта на собствения си компютър. А истината е, че всъщност хич не ми пука.

— А аз? Какво ще стане с мен?

— Клайд — каза той. — И за теб хич не ми пука. — Той отново се надвесил над играчката си.

— Недей! — казах рязко аз. Той повдигна очи.

— Аз... — чух как гласът ми трепери, опитах се да го проконтролирам и разбрах, че не мога. — Господине, страх ме е. Моля ви, оставете ме на мира. Зная, че всъщност там, навън моят свят повече не съществува, по дяволите, нито пък тук, но това е единственият свят, който познавам и към който съм привързан. Оставете ми това, което се е запазило от него. Моля Ви.

— Прекалено е късно, Клайд. — Отново чух безжалостната нотка в гласа му. — Затвори очи. Ще го направя колкото се може по-бързо.

Опитах се да се нахвърля върху него — опитах се с всички сили. Не можах да се придвижа ни на йота. Открих, че няма нужда да си затварям очите. Светът около мен бе потънал в пълен мрак и в офиса бе тъмно като в чувал въглища в полунощ.

По-скоро почувствах, отколкото видях как той се надвесва над бюрото към мен. Опитах се да се дръпна назад и открих, че дори това не мога да направя. Нещо сухо и шумолящо докосна ръката ми и аз изпищях.

— Спокойно, Клайд. — Това бе неговият глас, идващ от тъмнината. Този глас идваше не само от стола настреща ми, а се носеше отвсякъде. Разбира се, помислих си аз. В края на краищата аз съм само плод на въображението му. — Това е само един чек.

— Чек?

— Да. За пет хиляди долара. Продад си ми офиса си, Преди да си тръгнат донечера, бояджиите ще замажат, името ти върху вратата и ще напишат моето. — Гласът му звучеше унесено. Самюел Д. Ландри, Частен детектив, Звучи страхотно, нали?

Опитах се да го увещавам, но открих, че не мога. Дори гласът ми бе изневерил.

— Подготви се — каза той. — Не зная какво точно идва, Клайд, но то вече идва. Не мисля, че ще боли. „Но на мен не ми пука изобщо дали ще те боли“ — това бе частта, която той пропусна.

Слабото бръмчене отново дойде от тъмнината. Почувствах как столът ми се разтапя под мен и изведнъж усетих, че падам. Гласът на

Ландри пропадеше заедно с мен, като рецитираше заедно с почукванията и изщракванията на приказната му футуристична стенографска машина, рецитираше последните две изречения от роман, озаглавен „Последният случай на Ъмни“.

Е, и аз напуснах града, а що се отнася до това, къде завърших остатъка на живота си... е, добре, господине, мисля, че това си е моя работа. Нали?

Под мен имаше ослепителна зелена светлина. Падах към нея. Скоро тя щеше да ме погълне и единственото чувство, което изпитвах, бе на облекчение.

— КРАЙ — гласът на Ландри изкънтя и след това пропаднах в зелената светлина, тя блестеше през мен и в мен и Клайд Ъмни бе изчезнал. Сбогом, ченге.

VII. ДРУГАТА СТРАНА НА СВЕТЛИНАТА

Всичко това се случи преди шест месеца.

Озовах се на пода на мрачна стая, в ушите ми бучеше, изправих се на колене, поклатих си главата, за да я проясня и погледнах в ярката зелена светлина, през която бях паднал, като Алиса през огледалото. Това бе машина стил Бък Роджърс, която бе големият брат на тази, която Ландри бе донесъл в моя офис. На нея светеха зелени букви и аз доста се напрегнах, за да се изправя на крака и да ги прочета, като разсеяно прокарах нокти нагоре-надолу по ръцете си, докато четях думите на екрана:

„Е, и аз напусках града, а що се отнася до това, къде завърших остатъка на живота си... е, добре, господине, мисля, че това си е моя работа. Нали?“

И под тях, с главни букви и точно в центъра още една дума:

КРАЙ

Отново ги прочетох, сега прокарах пръсти по корема си. Направих го, защото нещо по кожата ми не бе наред, нещо, което не можех да определя като болка, но определено бе досадно. Веднага след като стигна до мозъка ми осъзнах, че странното чувство ме е обзело навсякъде — по врата, по бедрата, по слабините.

„Херпесът зостер“, помислих си внезапно. Хванал ме е херпесът на Ландри. Това, което чувствам е сърбеж, а причината, поради която не го познах веднага е, защото...

Защото никога преди не ме е сърбяло — казах аз и след това всичко си отиде на мястото. Изщракването бе толкова рязко и силно, че се олюлях. Бавно се приближих до едно огледало на стената, като се опитвах да не разчесвам кожата си, тъй като ме бе обзело странното чувство, че по нея лазят милиони мравки. Знаех, че ще видя една остаряла версия на лицето си, лице, набраздено с бръчки като старо корито на река и побеляла коса с един по-тъмен кичур.

Сега знаех какво става, когато по някакъв начин писателите отнемат живота на героите, които се създали. Това не е съвсем точно

кражба в края на краищата.

По-скоро някаква трампа.

Стоях, втренчен в лицето на Ландри — моето лице, само че състарено с петнадесет тежки години и чувствах как кожата ме сърби и пламти. Не бе ли казал той, че херпесът му вече преминавал? Ако това бе по-добре, как ли е могъл да понесе по-лошото, без да обезумее напълно?

Разбира се, бях в къщата на Ландри — сега моята и в банята до кабинета намерих лекарството, което той вземаше за херпеса си. Първата доза погълнах след по-малко от час, след като се бях озовал на пода под бюрото с бръмчащата машина върху него и се чувствах така, сякаш бях погълнал живота му, вместо лекарството. Сякаш бях погълнал целия му живот.

* * *

Напоследък херпесът остана в миналото, мога да отбележа със задоволство. Може би просто му изтече времето, но ми харесва да мисля, че духът на стария Клайд Ъмни има нещо общо с това — Клайд не бе боледувал нито един ден в живота си и въпреки че винаги ще нося болестите на това износено тяло на Сам Ландри, да бъда проклет, ако им се дам... а кога малко позитивно мислене би могло да ми навреди? Мисля, че правилният отговор на този въпрос е „никога“.

Разбира се, имаше някои много тежки дни, първите, които настъпиха след по-малко от двадесет и четири часа, откакто се появих в невъобразимата и немислима 1994 година. Тъкмо преглеждах хладилника на Ландри за нещо за ядене (бях опустошил запасите му от бира „Блек хорс“ предната вечер и чувствах, че ако хапна нещо, няма да навреди на махмурлука ми), когато внезапна болка проряза вътрешностите ми. Помислих си, че умирам. Стана по-зле, бях уверен, че умирам. Паднах на пода на кухнята и се мъчех да не крещя. Миг или два по-късно, нещо се случи и ми олекна.

През по-голямата част от живота си използвах фразата „Не искам лайнени работи“. Всичко това се бе променило от тази сутрин. Почистих се, след това се качих по стълбите, знаейки какво ще намеря в спалнята: мокри чаршафи по леглото на Ландри.

Първата седмица в света на Ландри премина главно в тренировка за справяне с естествените ми нужди. В моя свят, разбира се, никой не ходи в тоалетната. Или пък при зъболекаря, ако става дума и първото ми посещение при посочения в бележника на Ландри стоматолог е нещо, за което дори не искам да си помисля, да не говорим да обсъждам.

Но в трънака се появяваше и по някоя епизодична роза. Така например нямаше нужда да си търся работа в объркания динамичен свят на Ландри, очевидно книгите му продължаваха да се продават много добре и няхах проблеми да осребрявам чековете, които идват по пощата. Разбира се, моят подпис и неговият бяха идентични. Що се отнася до моралните угризения, които бих могъл да имам поради това, че се възползвах от тях, не ме карайте да се смея. Тези чекове са за разкази за моята светла личност. Ландри само ги е написал, аз съм този, който ги е преживял. По дяволите, заслужавам петдесет бона и инжекция против бяс само защото съм се озовавал в обсега на остриите нокти на Мейвис Уелд.

Очаквах да имам проблеми с така наречените приятели на Ландри, но предполагам, че детектив от тежка категория като мен, трябваше да знае по-добре — щеше ли човек с истински приятели да поиска да изчезне в свят, който той бе създал на основата на собственото си въображение? Не е възможно. Единствените приятели на Ландри бяха синът и съпругата му, а те бяха мъртви. Оставаха познатите и съседите, но те, изглежда, ме възприемаха като него. Жената от другата страна на улицата ми хвърля удивени погледи от време на време и момиченцето ѝ се разплаква, когато се доближа до него, въпреки че от време на време съм оставал да го гледам (жената твърди, че съм го правил преди и защо ѝ е да ме лъже), но това не е особен проблем.

Дори приказвах с литературния агент на Ландри, един нюйоркски тип на име Върил. Искаше да разбере кога ще започна нова книга.

Скоро, му казах. Много скоро.

Повечето време прекарвам у дома. Нямам намерение да изследвам света, в който Ландри ме натика, когато ме изхвърли от собствения ми свят, виждам предостатъчно, когато отивам на ежеседмичните ми посещения в банката и супермаркета. Захвърлих

подпората за книги и строших този ужасен телевизор по-малко от два часа, след като разбрах как се използва. Не се изненадах, че Ландри искаше да напусне този стенещ и пъшкащ свят с бремето на болестите и безсмисленото насилие — свят, в който голи жени танцуват на витрините на нощните клубове, а сексът с тях може да те убие.

Не, предпочитам да прекарвам повечето време у дома. Препрочетох всеки негов роман и всеки един от тях е все едно да прелистиш страниците на старо бележниче, към което си силно привързан. И, разбира се, научих се да използвам компютъра му. Не е като телевизора, екраните и на двата уреда си приличат, но с компютъра можеш да нарисуваш каквито си искаш картини, защото те се раждат в главата ти.

Това ми харесва.

Виждате ли, вече се подготвям — като съставям изречения и ги подреждам по начина, но който нареждаш парчетата на някой пъзел. И тази сутрин написах някои изречения, които ми се сториха добри... или почти добри. Искате ли да ги чуете?

Моля, заповядайте.

Когато погледнах към вратата, видях, че Бульона Смит е там. Изглеждаше много преbledнял и омърлушен.

— Предполагам, че се държах много зле с Вас последния, когато Ви видях, господин Ъмни — каза той. — Дойдох да ви се извиня.

Бяха минали повече от шест месеца, но той изглеждаше същият както преди. Съвсем същият.

— Ти все още носиш очилата си — казах аз.

— Да. Опитахме операцията, но тя не свърши работа. — Той въздъхна, след това се ухили и вдигна рамене. В този момент той приличаше на Бульона, когото познавах от памтивека.

— Какво значение има това, господин Ъмни — да бъдеш сляп не е чак толкова зле.

Не е свършено, разбира се, това ми е ясно. Започнах като детектив, не като писател. Но вярвам, че човек може да постигне почти всичко, стига да го иска достатъчно силно и когато се добереш до някоя истинска каша, това е все едно, че надничаш през ключалката. Размерът и формата на моята ключалка са малко по-различни, но

компютърът също дава възможност да се взираш в живота на другите и след това да докладваш на клиента това, което си видял.

Уча се на това поради една много проста причина: не искам да оставам тук. Може да наречете този свят Лос Анджелис, версия от 1994 година, ако пожелаете, аз го наричам ад. Това означава замразена храна, от която приготвяш вечеря в кутия, наречена „микровълнова печка“; това са гуменки, които приличат на ботушите на Франкенщайн; това е музиката, която се носи по радиото и прилича на рева на гарвани, варени живи в тенджерата под налягане, това е...

Е, добре, това е всичко.

Искам живота си обратно, искам нещата да си бъдат по начина, по който си бяха и мисля, че зная, как да го направя.

— Ти си едно тъпо, крадливо копеле. Сам. Мога ли все още да те наричам така? И аз те съжалявам... но съжалението ми стига дотук, защото ключовата дума е *крадливо*. Моето първоначално мнение по въпроса изобщо не се е променило, разбираш ли. Все още не вярвам, че способността да създаваш, ти дава правото да откраднеш.

Какво правиш точно в този миг, крадецо? Вечеряш в оня ресторант „Пти Дежоне“, който измисли пред мен? Спиш до някоя страхотно маце със свършени стегнати гърди и смърт, скрита някъде в ръкава на пеньоара? Шофираш към, Малибу с цялото безгрижие, на което си способен? Или просто си се изтегнал в стария стол в офиса и се наслаждаваш на твоя свят, свят без болка, мириси и лайна? Какво правиш?

Уча се да пиша, точно с това се занимавам и след като съм намерил начин, мисля, че ще бъде по-добре да побързам. Почти мога да те видя.

Утре сутринта, Клайд и Бульона ще отидат „При Блонди“, който пак отвори заведението. Този път Бульона ще приеме поканата на Клайд за закуска. Това ще бъде стъпка номер две.

Да, почти мога да те видя, Сам, и много скоро ще го направя. Но не мисля, че ти ще ме видиш. Не, докато не се промъкна зад вратата на офиса и вкопча пръсти около гърлото ти.

Този път никой няма да се прибере у дома.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.